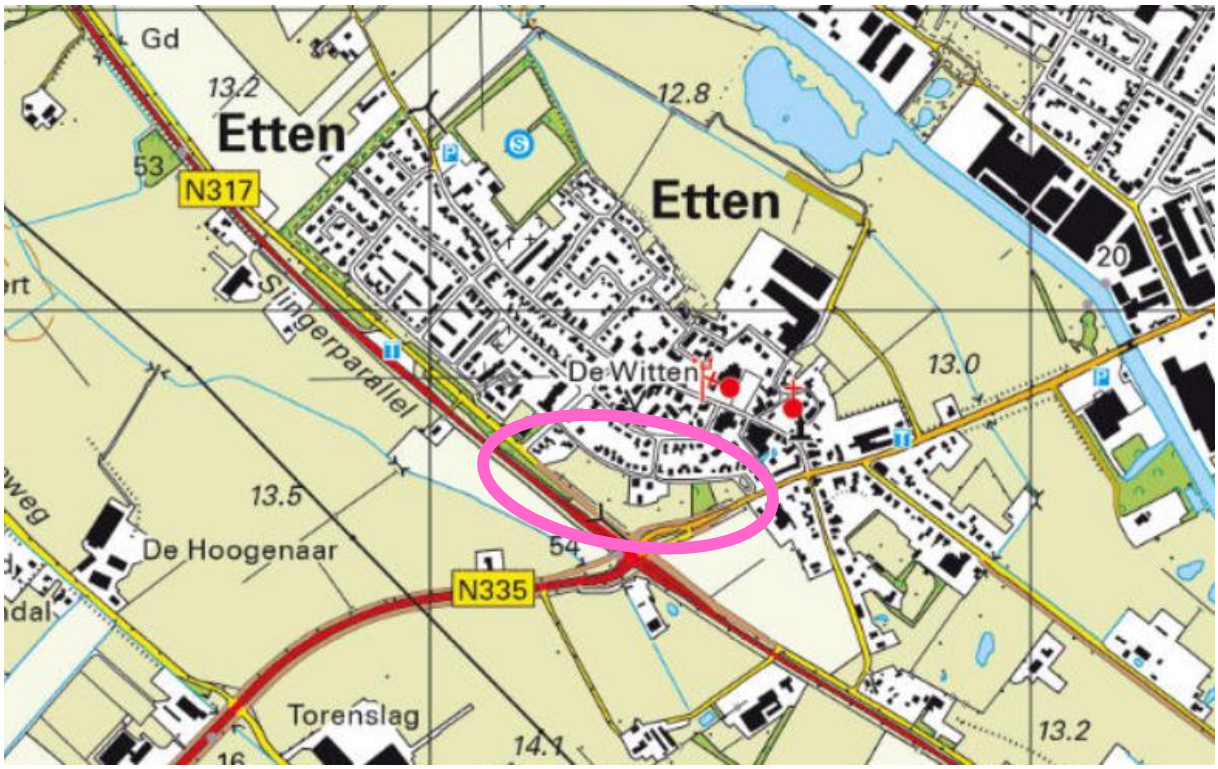
Plan van Aanpak gewone dwergvleermuis
Zeven percelen, Palmlaan 1 te Etten

Foreest Groen Consult

Plan van Aanpak gewone dwergvleermuis
Zeven percelen, Palmlaan 1 te Etten

Opdrachtgever:	Kubiek Ruimtelijke Plannen [redacted]
Datum:	8 juli 2024
Status:	**Definitief**
Uitvoering:	Foreest Groen Consult B.V. [redacted] E[redacted]@foreestgroenconsult.nl W www.foreestgroenconsult.com

INHOUD

Pagina

1. Inleiding 5

2. Algemene informatie 6
   2.1 Ligging plangebied 6
   2.2 Locatie 7
   2.3 Naam aanvrager 7

3 Werkzaamheden en planning 8
   3.1 Beschrijving van de werkzaamheden 8
   3.2 Werkwijze en planning 8

4 Verbodsbepalingen 10
   4.1 Gewone dwergvleermuis 10

5 Ecologische inventarisatie, achtergrond 12
   5.1 Resultaten Nader Onderzoek 12
   5.1.1 Vleermuizen 12
   5.1.2 Huismus 12
   5.1.3 Steenmarter en kleine marterachtigen 13
   5.1.4 Steenuil 13
   5.1.5 Kerkuil 13
   5.1.6 Overige soorten 13
   5.2 Samenvatting 13

6 Actualisatie onderzoek 14

7 Effecten 15
   7.1 Effect werkzaamheden: kwaliteit en kwantiteit 15
   7.2 Effect werkzaamheden: monitoren 15

8 Maatregelen 16
   8.1 Gewone dwergvleermuis 16
   8.1.1 Fase van onderhoud 16
   8.1.2 Tijdelijke voorzieningen 16
   8.1.3 Ongeschikt maken 19
   8.1.4 Permanente paar- en zomerverblijven 19
   8.2 Effectiviteit 20
   8.2.1 Gewone dwergvleermuis 20
   8.3 Uitvoering maatregelen: monitoren 20

9 Alternatieven 21
   9.1 Alternatieve locatie 21
   9.2 Alternatieve inrichting en werkwijze 21
   9.3 Alternatieve planning 21

10 Gunstige staat van instandhouding 22

10.1 Gewone dwergvleermuis 22
10.2 Zorgvuldig handelen 23

11 Literatuur 24

12 Plan van aanpak in het kort 25
12.1 Voor ontvangst van de vergunning 25
12.2 Na ontvangst van de vergunning 25
12.3 Tijdens de werkzaamheden 25
12.4 Na de werkzaamheden 25
12.5 Algemeen 25

13 Werk protocol 26

14 Begeleiding en communicatie 27

15 Advies 28
15.1 Intrinsieke waarde 28
15.2 Invloed weer 28
15.3 Broedvogels 28
15.4 Natuur inclusief bouwen 28

Bijlage 1 Artikel 4.144 Besluit bouwwerken leefomgeving 30

Bijlage 2: Quickscan natuuronderzoek 31

Bijlage 3: Nader onderzoek 32

Bijlage 4: Plan van aanpak op basis van worst-case 33

1. Inleiding

In opdracht van Kubiek Ruimtelijke Plannen is dit plan van aanpak opgesteld voor het waarborgen van de verblijfsmogelijkheden van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) bij zeven percelen aan de Palmlaan te Etten.

Kubiek Ruimtelijke Plannen heeft het voornemen om op dit terrein woningen te bouwen.

De basis van dit plan van aanpak wordt gevormd door het nader onderzoek:

- "Quickscan natuuronderzoek Zeven percelen, Palmlaan 1 te Etten, Foreest Groen Consult BV, 11 november 2021";
- "Nader onderzoek Palmlaan 1 Etten soortgroep vleermuis, huismus, steenmarter, kleine marterachtigen, steenuil en kerkuil, Foreest Groen Consult BV, 20 oktober 2023".

Hiernaast is een plan van aanpak op basis van een worst-case scenario geschreven: "Plan van Aanpak marters, uilen, roofvogels, huismus en vleermuizen, Zeven Percelen, Palmlaan 1 te Etten, Foreest Groen Consult BV, 23 maart 2023".

De sloop en nieuwbouw staat gepland voor de periode september 2025 – 31 december 2030.

Dit plan van aanpak is opgesteld door [redacted] werkzaam als ecoloog bij Foreest Groen Consult BV.

2. Algemene informatie

2.1 Ligging plangebied

Afbeelding 1: Ligging van het onderzochte terrein, het terrein is met een rode lijn omcirkeld. De blauwe stippellijn geeft het gebied waar rechts bovenin op is ingezoomd. 1= grote schuur, 2= kleine vervallen schuur en 3= woonhuis buiten planlocatie.

Het plangebied wordt ingesloten tussen een woonwijk aan de noordkant en de N317 en N335 aan de zuidkant. In het midden van het perceel staat een woonhuis, grote schuur en een kleine vervallen schuur. Het woonhuis aan de Palmlaan 1 is geen deel van het plangebied. Naast het woonhuis is een oude boomgaard met daaromheen ruig-begroeide weides met enkele bomen en hoge struiken. Aan de weg bevindt zich een ondiepe greppel omgeven door zomereiken. Aan de oostzijde grenst het plangebied aan een voormalig tuinpark, waar 'bosvorming' plaatsvindt. Aan de westzijde grenst het plangebied aan weide met een natte poel waar een overstort van het riool op uitmondt.

2.2 Locatie

De locatie bevat meerdere onbewoonde percelen, voor het adres wordt ter aanduiding de Palmlaan 1 gebruikt. Dit woonhuis valt buiten het plangebied.

Straat: Palmlaan 1
Postcode 7075 AJ
Plaats: Etten
Gemeente: Gemeente Oude IJsselstreek
Provincie: Gelderland
Coördinaten: 51.9150436, 6.337254
Kadastraal bekend: GDG00-M-2816; GDG00-M-2692; GDG00-M-2689

Afbeelding 2: Kadastrale kaart (bron: https://kadastralekaart.com/kaart/perceel/GDG00/M/2816)

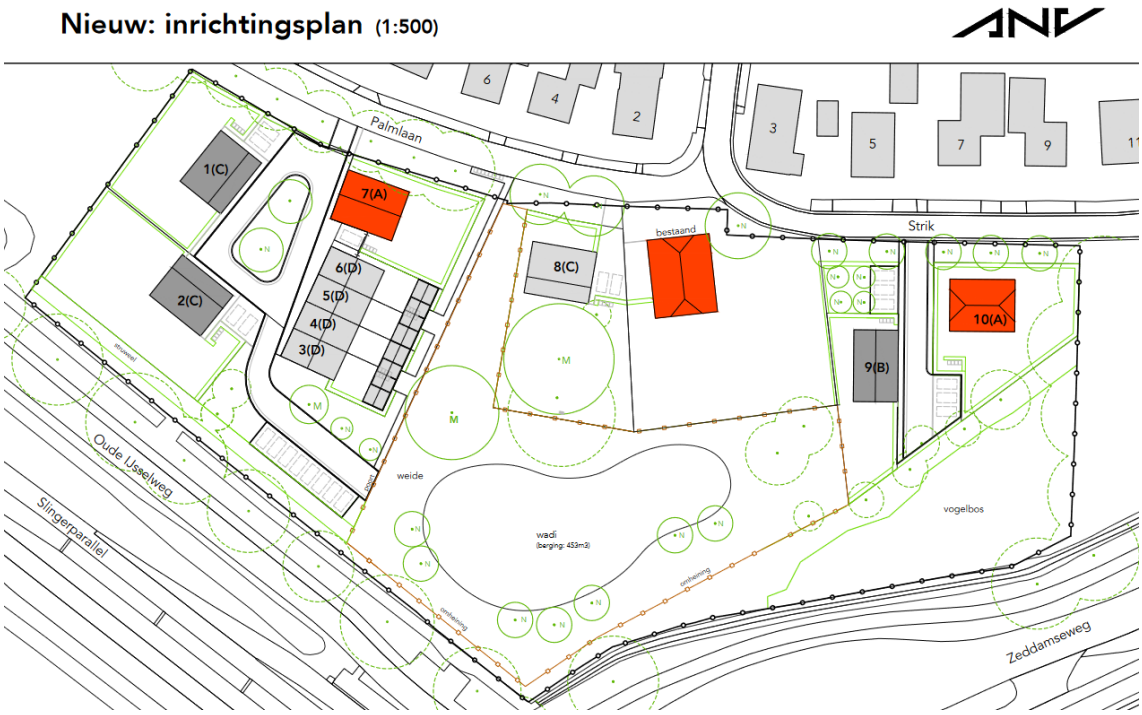
2.3 Naam aanvrager

Kubiek Ruimtelijke Plannen
[redacted]
Projectleider: [redacted]

3 Werkzaamheden en planning

3.1 Beschrijving van de werkzaamheden

De voorgenomen werkzaamheden bestaan uit de sloop van de grote schuur en de kleine schuur, afvoeren van de volledig ingestorte 3e schuur en de nieuwbouw van 10 woningen.

Afbeelding 3: Concept inrichtingsplan Palmlaan Etten (bron: ANV architectuur & vastgoedontwikkeling)

3.2 Werkwijze en planning

Alle werkzaamheden die van invloed zijn op de gewone dwergvleermuis worden pas gestart nadat een vergunning van de Omgevingswet is verkregen. Bij de twee schuren zijn 5 unieke verblijven van de gewone dwergvleermuis aangetroffen (3 zomerverblijven, 1 paarverblijf en 1 dubbeldoel paar- en zomerverblijf).

Na ontvangst van de vergunning van de Omgevingswet vindt ongeschikt maken van de schuren plaats in de periode 1 september 2026 – 15 oktober 2026. De tijdelijke voorzieningen worden voor 1 juni 2026 geplaatst.

De permanente voorzieningen worden gerealiseerd bij de nieuwbouw woningen door de spouwmuur op 20 locaties geschikt te maken voor de gewone dwergvleermuis. Dit wordt uitgevoerd door vlakken van elk 2 x 2 meter geschikt te maken met gripgaas en halverwege elk vlak op minimaal 4 meter hoogte 2 entreestenen aan te brengen.

Tabel 1: Tijdlijn van de maatregelen per fase en welke werkzaamheden gestart kunnen worden zonder vergunning.

Fase	Start zonder vergunning?	Datum	Onderdeel
Plaatsen tijdelijke voorzieningen	Ja	Nu – 1 juni 2026	Realisatie 20 tijdelijke verblijven gewone dwergvleermuis, uiterlijk drie maanden voor ongeschikt maken in de actieve periode
Ongeschikt maken	Nee	1 september 2026 – 15 oktober 2026	Ongeschikt maken van de schuren voor de gewone dwergvleermuis
		Na ongeschikt maken en controle door ecoloog	Start sloop en nieuwbouw
Bouw-werkzaamheden	Nee	Oktober 2026 – 31 december 2030	Nieuwbouw: op 20 plekken vlakken van 2 x 2 meter geschikt maken voor de gewone dwergvleermuis in de spouwmuur

4 Verbodsbepalingen

De onderstaande tabel geeft de soort en verbodsbepalingen weer die mogelijk worden overtreden en waarvoor een vergunning wordt aangevraagd. Tijdens het uitvoeren van het nader onderzoek was de Wet natuurbescherming van kracht. Tijdens deze vergunningsaanvraag is de nieuwe Omgevingswet van kracht.

Tabel 2: Verbodsbepalingen en wettelijke grondslag.

Soort		Verboden		Belang
Gewone dwergvleermuis	(*Pipistrellus pipistrellus*)	11.46 lid 1b	Het opzettelijk verstoren van dieren als bedoeld onder a	8.74k 1b 3°in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten
Gewone dwergvleermuis	(*Pipistrellus pipistrellus*)	11.46 lid 1d	Het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld onder a	8.74k 1b 3°in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten

4.1 Gewone dwergvleermuis

Artikel 11.46 lid 1b

De werkzaamheden hebben nooit tot doel vleermuizen te verontrusten. Door dit op een zorgvuldige wijze uit te voeren worden de vleermuizen met ‘zachte’ hand uit de twee schuren verwijderd. Door voldoende tijdelijke en permanente alternatieven aan te bieden hebben de vleermuizen voor, tijdens en na de werkzaamheden voldoende verblijfplaatsen.

Artikel 11.46 lid 1d

Van het aantasten of vernietigen van één of meer voortplantingsplaatsen is sprake indien het gebouw niet meer toegankelijk is. Bij de sloop van de schuren is het onvermijdelijk dat 5 unieke verblijven niet meer beschikbaar zijn. Hierdoor ontstaat een overtreding van verbodsartikel 11.46 lid 1d Er worden tijdig 20 tijdelijke verblijven voor de gewone dwergvleermuis gerealiseerd binnen 50 en 100 meter van de huidige verblijven. Hiernaast worden bij de nieuwbouw woningen 20 permanente voorzieningen gerealiseerd in de spouwmuur. Hierdoor zijn voldoende voorzieningen aanwezig voor, tijdens en na de werkzaamheden.

Wettelijke grondslag 8.74j 1b 1° In het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid

De oude schuren zijn verouderd en moeten plaatsmaken voor nieuwbouw woningen. De bouw van extra woningen is van maatschappelijk belang ten behoeve van woonvoorziening. Hiervoor zijn locaties als deze nabij de bebouwde kom het best geschikt om snel woningen te kunnen bouwen. Hiernaast worden deze moderne woningen geïsoleerd. De energietransitie is van groot belang om de temperatuur op aarde binnen aanvaardbare grenzen te houden. In Parijs is afgesproken om de temperatuur niet verder te laten stijgen dan 2 °C. Hiervoor is in Nederland de klimaatwet aangenomen en dit is vertaald in het klimaat akkoord. Goed geïsoleerde gebouwen zijn onderdeel van dit akkoord om de doelen van Parijs te realiseren.

De nieuwe tijdelijke en permanente voorzieningen worden door gewone dwergvleermuizen gebruikt. Door de voorzieningen in verschillende richtingen aan te brengen wordt ingespeeld op verschillende klimatologische omstandigheden. De dieren zullen deze voorzieningen snel vinden en gebruiken. Hierdoor beschikt de plaatselijke populatie over voldoende en diverse mogelijkheden om een verblijfplaats te vinden voor, tijdens en na de werkzaamheden.

5 Ecologische inventarisatie, achtergrond

De basis van dit plan van aanpak wordt gevormd door:

- “Quickscan natuuronderzoek Zeven percelen, Palmlaan 1 te Etten, Foreest Groen Consult BV, 11 november 2021”;
- “Nader onderzoek Palmlaan 1 Etten soortgroep vleermuis, huismus, steenmarter, kleine marterachtigen, steenuil en kerkuil, Foreest Groen Consult BV, 20 oktober 2023.”

De quickscan en het nader onderzoek zijn bijgevoegd in respectievelijk bijlage 2 en 3. Hieronder is een beknopte samenvatting van het nader onderzoek weergegeven.

5.1 Resultaten Nader Onderzoek

5.1.1 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Tijdens het onderzoek zijn 4 zomerverblijven en 2 baltsterritoria van de gewone dwergvleermuis waargenomen. Aan 1 zomerverblijf wordt een dubbeldoel toegekend als zomer- en paarverblijf. In totaal betreft het dus 5 unieke verblijfplaatsen.

De Omgevingswet wordt voor wat betreft 5 vaste rust- en verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis overtreden. Een vergunning voor de Omgevingswet is betreft vaste rust- en verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis noodzakelijk.

Vliegroute

Hiernaast zijn er 2 vliegroutes waargenomen: langs de Palmlaan en langs de Zeddamseweg. Langs de Palmlaan passeerden 11 gewone dwergvleermuizen en langs de Zeddamseweg passeerden 12 gewone dwergvleermuizen en 5 laatvliegers.

De bomenrijen blijven bij de huidige plannen behouden, hier worden meer bomen bij geplant. Met de huidige plannen worden de vliegrouten niet verstoord en ontstaan er geen openingen in deze vliegroute. Met deze plannen wordt de Omgevingswet betreft vliegrouten niet verstoord en is een vergunningsaanvraag van de Omgevingswet niet noodzakelijk.

5.1.2 Huismus

Tijdens het nader onderzoek zijn geen nestlocaties aangetroffen bij de schuren op de planlocatie. Kwetterbosjes zijn nabij de schuren niet aangetroffen. In de nabije omgeving in Etten zijn wel meerdere nestlocaties waargenomen.

De locatie is niet van essentieel belang voor de huismus. In de omgeving zijn genoeg alternatieve groenstructuren aanwezig. Het slopen van de gebouwen en de nieuwbouw leiden niet tot een overtreding van de Omgevingswet voor wat betreft de huismus. Een vergunningsaanvraag voor de Omgevingswet is betreft de huismus niet noodzakelijk.

5.1.3 Steenmarter en kleine marterachtigen

De steenmarter en kleine marterachtigen zijn niet waargenomen op de wildcamera's of tijdens een van de andere onderzoeken. Aanwezigheid is uitgesloten.

De Omgevingswet wordt voor wat betreft de steenmarter en kleine marterachtigen niet overtreden. Een vergunningsaanvraag voor de Omgevingswet is betreft de steenmarter en kleine marterachtigen niet noodzakelijk.

5.1.4 Steenuil

De steenuil is op de planlocatie niet waargenomen. De steenuil is waargenomen aan de Tappenweg 3 en 4. Beide bevinden zich op meer dan 300 meter (480 voor de Tappenweg 3 en 720 voor de Tappenweg 4) van de planlocatie. De planlocatie ligt buiten het territorium van de steenuil. Bovendien vormt de N317 een barrière voor de steenuil.

De Omgevingswet wordt voor wat betreft de steenuil niet overtreden. Een vergunningsaanvraag voor de Omgevingswet is betreft de steenuil niet noodzakelijk.

5.1.5 Kerkuil

De kerkuil is op geen moment waargenomen op de planlocatie of in de omgeving.

De Omgevingswet wordt voor wat betreft de kerkuil niet overtreden. Een vergunningsaanvraag voor de Omgevingswet is betreft de kerkuil niet noodzakelijk.

5.1.6 Overige soorten

In de bomen in het bosje langs de oostgrens van het plangebied is een kolonie roekennesten aangetroffen. Dit betreft een kolonie van ~10 roeken. Hiernaast is in een boom de zuidwestelijke bomenrij een eksternest aangetroffen.

Het bosje ten oosten van de planlocatie gaat volgens de huidige plannen niet verloren. Sloop en nieuwbouw leiden, onder de voorwaarde dat dit oostelijke bosje behouden blijft, niet tot een overtreding van de Omgevingswet voor wat betreft de roek.
Eksternesten zijn categorie 5 beschermd. In de omgeving zijn grote opgaande bomen in ruime mate aanwezig. Dit eksternest is enkel tijdens de broedperiode beschermd. Bovendien blijft de bomenrij met dit nest behouden. Sloop en nieuwbouw leiden niet tot een overtreding van de Omgevingswet voor wat betreft de ekster.

Een vergunningsaanvraag voor de Omgevingswet is voor wat betreft de roek en ekster niet noodzakelijk.

5.2 Samenvatting

Tabel 3: Samenvatting resultaten nader onderzoek waarvoor een vergunning wordt aangevraagd.

Soort	Zomer-verblijf	Zomer- en paarverblijf	Paar-verblijf	Kraam-verblijf	Winter-verblijf	Vliegroute
Gewone dwergvleermuis	3	1	1	0	0	0

6 Actualisatie onderzoek

De basis van dit plan van aanpak wordt gevormd door het nader onderzoek:

- “Quickscan natuuronderzoek Zeven percelen, Palmlaan 1 te Etten, Foreest Groen Consult BV, 11 november 2021”;
- “Nader onderzoek Palmlaan 1 Etten soortgroep vleermuis, huismus, steenmarter, kleine marterachtigen, steenuil en kerkuil, Foreest Groen Consult BV, 20 oktober 2023”.

Deze quickscan en het nader onderzoek zijn 3 jaar geldig, tot 2026. Ongeschikt maken van de schuren staat gepland op eind 2026, dit valt binnen de geldigheid van het onderzoek. Een actualisatie is niet benodigd zo lang de huidige planning wordt gevolgd. Ongeschikt maken mag maximaal een half jaar voor de start van de werkzaamheden plaatsvinden.

Omdat de exacte planning nog niet duidelijk is wordt de ontheffing aangevraagd tot eind 2030. Elke drie jaar na 2026 zal het nader onderzoek worden geactualiseerd, indien noodzakelijk. Hiermee wordt voldaan aan de onderzoeksverplichting. Komen uit de actualisatie andere gegevens naar voren, dan wordt het plan van aanpak hierop aangepast.

7 Effecten

7.1 Effect werkzaamheden: kwaliteit en kwantiteit

Door de sloop van de schuren zijn 5 unieke verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis niet meer beschikbaar. Door het realiseren van 20 nieuwe tijdelijke en permanente verblijfplaatsen conform het kennisdocument gewone dwergvleermuis 2.0 van BIJ12 heeft de gewone dwergvleermuis, voor, tijdens en na de werkzaamheden beschikking over voldoende plaatsen waar de soort kan verblijven.

7.2 Effect werkzaamheden: monitoren

Van de werkzaamheden wordt een logboek bijgehouden door een ecologisch deskundige op het gebied van de gewone dwergvleermuis.

Als deskundige zal optreden:
Opdrachtnemer: Foreest Groen Consult
Namens opdrachtnemer: [redacted]
Telefoonnummer: [redacted]
E-mail: [redacted]@foreestgroenconsult.nl

8 Maatregelen

Tabel 4: Overzicht maatregelen en effecten.

Soort	Vermijden gevoelige perioden	Tijdelijke mitigatie	Ongeschikt maken	Permanente mitigatie
Gewone dwergvleermuis 5 unieke verblijven	Ongeschikt maken in de minst kwetsbare periode.	20 tijdelijke kasten binnen 50 en 100 meter van de huidige verblijven	1 september 2026 – 15 oktober 2026	Realiseren 20 verblijven in de gevels nieuwbouw woningen

8.1 Gewone dwergvleermuis

Bij de schuren zijn 5 unieke verblijven aangetroffen. Hiervoor wordt eerst tijdelijk gemitigeerd door het plaatsen van 20 tijdelijke voorzieningen binnen 50 en 100 meter van de oorspronkelijke verblijfplaats. Voor de permanente mitigatie wordt de spouwmuur van de nieuwbouw woningen op 20 plekken geschikt gemaakt voor vleermuizen. Het ongeschikt maken vindt plaats in de minst kwetsbare periode.

8.1.1 Fase van onderhoud

- Plaatsen 20 tijdelijke verblijven binnen 50 en 100 meter voor 1 juni 2026, minimaal 3 maanden voor het ongeschikt maken in de actieve periode van vleermuizen;
- Na ontvangst van de vergunning van de Omgevingswet ongeschikt maken;
- Ongeschikt maken van de kleine en grote schuur in de periode 1 september 2026 – 15 oktober 2026;
- Controle door ecoloog op aanwezigheid van vleermuizen minimaal 5 dagen na het ongeschikt maken;
- Bij afwezigheid van in- of uitvliegende vleermuizen geeft de ecoloog een natuurvrijverklaring af en mag worden gestart met de (sloop)werkzaamheden;
- Geschikt maken van 20 dakvlakken van 2 x 2 meter bij de nieuwbouw woningen;
- Bevindingen en werkzaamheden vastleggen in het logboek.

8.1.2 Tijdelijke voorzieningen

Voor de 5 unieke verblijven worden 20 tijdelijke vleermuiskasten gerealiseerd binnen 50 en 100 meter van de schuren. Hierbij is aan alle woningeigenaren in een straal van 200 meter gevraagd of kasten op de gevel geplaatst mochten worden. Hiervan zijn 4 woningeigenaren akkoord met het ophangen van kasten. Hierdoor kunnen er 8 kasten op gevels worden geplaatst, de overige 12 kasten worden in bomen of op palen gerealiseerd.

- Er worden 8 kasten geplaatst op gevels van woningen binnen 100 meter van de planlocatie;
- Er worden 6 kasten geplaatst op bomen op de planlocatie, twee kasten aan weerszijden van elke boom op minimaal 4 meter hoogte;
- Er worden 6 kasten geplaatst op palen op de planlocatie, twee kasten aan weerszijden van elke paal (plaatsing van 3 palen in totaal) op minimaal 4 meter hoogte. Per paal wordt één kast wit geschilderd en één kast zwart, met dampopen verf

VMT1a van Unitura
De VMT1a kast van Unitura is gemaakt van multiplex met op de aanvliegplank een mortellaag voor extra grip. De kast is geschikt als zomerverblijf en paarverblijf en wordt geplaatst op een gebouw op minimaal 4 meter hoogte. Plaatsing is niet bij een raam of lantaarnpaal.

Afbeelding 4: De VMT1a kast van Unitura.

Afmetingen (binnenmaat): H53 x B20 x D1,8/1,5 (2 laags).
www.unitura.nl

Alternatief kunnen gelijkwaardige kasten die voldoen aan het Kennisdocument gewone dwergvleermuis 2.0 ook worden toegepast.

SCHWEGLER 1FF vleermuiskast op bomen/ palen
De platte vleermuiskast 1FF is een open spleetverblijf van houtbeton. De 1FF is zelfreinigend. De achterwand is van opgeruwd hout. Deze kasten worden geplaatst op een boom of paal van minimaal 4 meter hoogte, met twee kasten aan tegenoverliggende zijde van deze boom/ paal. Op de palen wordt op elke paal één donkere kast en één witte kast geplaatst. De bomen worden eventueel bij gesnoeid om te voorkomen dat er takken binnen 2 meter van de kast komen te hangen.

Afbeelding 5: De Schwegler vleermuiskast 1FF.

Afmetingen (buitenmaat): H43 x B27 x D14.

Alternatief kunnen gelijkwaardige kasten die voldoen aan het Kennisdocument gewone dwergvleermuis 2.0 ook worden toegepast.

Locaties van 8 kasten op gevels (type VMT1a van Unitura of gelijkwaardig)

Locaties van 6 kasten in bomen (type 1FF van Waveka of gelijkwaardig). In elke boom worden 2 kasten geplaatst. De kasten worden op minimaal 4 meter hoogte opgehangen op minimaal 2 meter afstand van zijtakken met een vrije invliegopening

Locaties van 6 kasten op balen (type 1FF van Waveka of gelijkwaardig). Op elke paal worden 2 kasten geplaatst. De kasten worden op minimaal 4 meter hoogte opgehangen met een vrije invliegopening aan weerszijden van de paal. Per paal wordt één kast wit geverfd en één kast donker geverfd met dampopen verf.

Afbeelding 6: Locaties van de tijdelijke voorzieningen voor de gewone dwergvleermuis.

8.1.3 Ongeschikt maken

Ongeschikt maken vindt plaats in de periode 1 september 2026 – 15 oktober 2026. Ongeschikt maken vindt plaats door openingen te dichten met een schuimband. Elke 2 meter komt één exclusion flap. Dit zijn kant en klare kunststof elementen of stukjes folie die voor /over een opening worden aangebracht. De eventueel aanwezig dieren kunnen er hierdoor wel uit maar niet meer in. Individuele openingen krijgen altijd een exclusion flap. Na minimaal vijf dagen wordt door een ecoloog gecontroleerd of de vleermuizen het gebouw niet meer gebruiken.

8.1.4 Permanente paar- en zomerverblijven

Om te compenseren voor de 3 zomerverblijven, 1 paarverblijf en 1 dubbeldoel zomer- en paarverblijf worden 20 permanente paar/ zomerverblijven gerealiseerd. Deze verblijven worden geïntegreerd in de spouwmuur van de nieuwe woningen.

De spouw wordt gebruikt als permanent vleermuisverblijf. De luchtspouw wordt minimaal 4 cm dik uitgevoerd. Strak op de isolatielaag in de spouw wordt een fijn kunststof gaas aangebracht. Het kunststof gaas van top7even PP5230 of PE5016 kan hiervoor worden toegepast, of ander gaas met een maaswijdte van 3-10 mm. Als glaswol (of iets vergelijkbaars aan isolatie) wordt gebruikt is het nodig om ruwe platen tegen het isolatiemateriaal aan te brengen, zoals houtwolcement.

Per kopgevel worden 1 of 2 vlakken van elk 2x2 meter met dit gaas geschikt gemaakt. Een vlak een stuk de hoek om is ideaal, zodat vleermuizen zich kunnen verplaatsen. Halverwege elk vlak worden twee invliegopeningen gerealiseerd met entreestenen op minimaal 4 meter hoogte. Als entreesteen wordt het type VMPM4 van Unitura toegepast, of een gelijkwaardig type. De luchtdichting die noodzakelijk is voor een energiezuinige woning wordt gerealiseerd achter de griplaag voor de vleermuizen, aan de binnenzijde.

Afbeelding 7: Voorziening voor vleermuizen in de spouwmuur met entreestenen (bron: vleermuis.net en unitura.nl). In plaats van open stootvoegen (linker afbeelding) worden entreestenen toegepast (rechter afbeelding).

Hierdoor wordt voldaan aan de mitigatieopgave voor 20 verblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis. De locaties van de permanente voorzieningen zijn weergegeven in afbeelding 8.

Locatie vlak van 2 x 2 meter in de spouwmuur met 2 entreestenen halverwege elk vlak op minimaal 4 meter hoogte

Afbeelding 8: Locaties van de 20 permanente vleermuisverblijven in de spouwmuren voor de gewone dwergvleermuis.

8.2 Effectiviteit

8.2.1 Gewone dwergvleermuis

De tijdelijke en permanente voorzieningen worden door gewone dwergvleermuizen gebruikt. Door de verblijven aan te brengen op verschillende windrichtingen wordt verder ingespeeld op verschillende klimatologische omstandigheden. De dieren zullen deze voorzieningen snel vinden en gaan gebruiken. Hierdoor beschikt de plaatselijke populatie van de gewone dwergvleermuis over voldoende en diverse mogelijkheden om een verblijfplaats te vinden.

8.3 Uitvoering maatregelen: monitoren

De permanente voorzieningen behoren tot de standaard uitvoering van een gebouw waardoor de duurzaamheid gelijk gesteld kan worden op de levensduur van de toegepaste materialen. Dit is meer dan 100 jaar, even lang als de leeftijd van het gebouw.

9 Alternatieven

9.1 Alternatieve locatie

Alternatieve locaties zijn niet voorhanden. De gewone dwergvleermuis zit in de bestaande schuren en deze zijn niet te verplaatsen. De huidige schuren zijn niet voor hergebruik geschikt. De kleine schuur is half ingestort en de grote schuur is zeer verouderd. Beide zijn niet geschikt om te behouden, voor hergebruik of modernisering. Hiernaast staat de grote schuur op de erfgrens. De kavel waarop de bestaande schuren liggen biedt voor de nieuwbouw de mogelijkheid tot een groter en diverse woningaanbod.

9.2 Alternatieve inrichting en werkwijze

Bij sloop van de schuren gaan de verblijven onvermijdelijk verloren. Een alternatieve gunstigere werkwijze is niet mogelijk.

Er worden tijdig 20 tijdelijke vleermuisverblijven geplaatsten en bij de nieuwbouwwoningen worden 20 permanente vleermuisverblijven gerealiseerd. Hierdoor kan de gewone dwergvleermuis voor, tijdens en na de werkzaamheden verblijven bij het plangebied.

9.3 Alternatieve planning

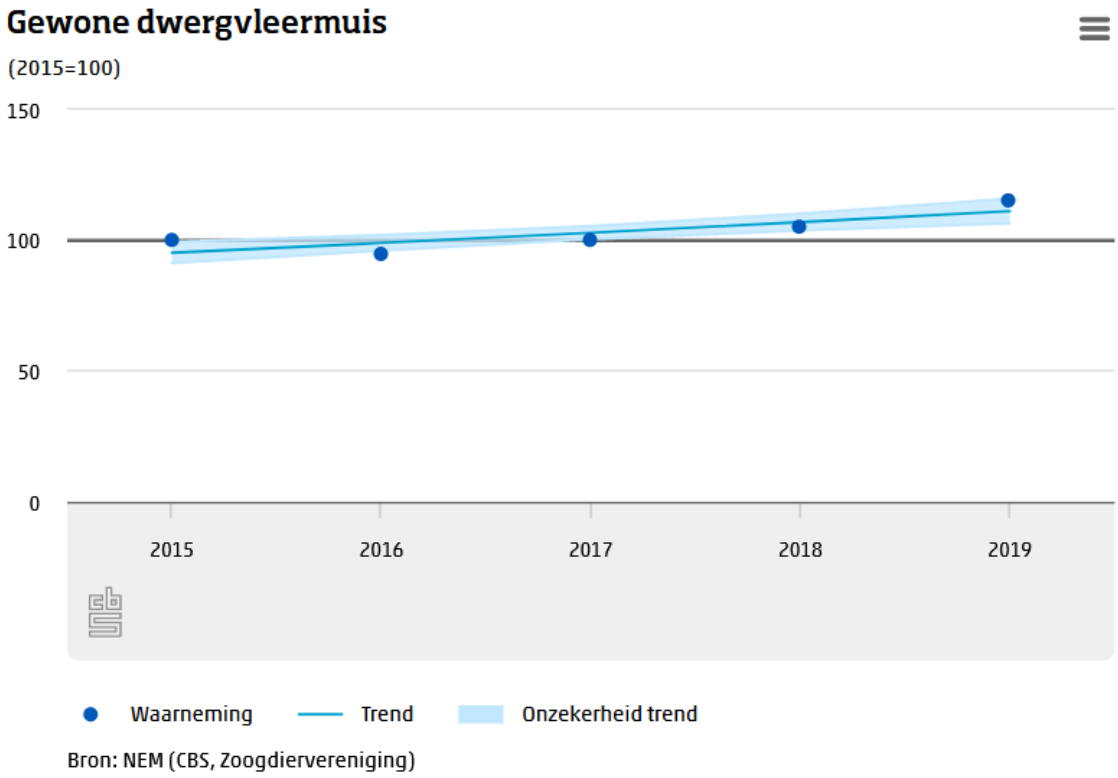
De planning is gericht op het vermijden van de kraamperiode van de gewone dwergvleermuis. De huidige verblijven worden ongeschikt gemaakt in de minst kwetsbare periode. Er is geen alternatieve gunstigere planning mogelijk.

10 Gunstige staat van instandhouding

10.1 Gewone dwergvleermuis

Staat van instandhouding & trend

De gewone dwergvleermuis is de meest algemene vleermuis soort van Nederland. De gewone dwergvleermuis neemt matige toe in aantallen (CBS, Zoogdiervereniging, 2020). De staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis in Gelderland is als gunstig aangegeven.

Afbeelding 9: Trend van de gewone dwergvleermuis in Nederland (bron: CBS, Zoogdiervereniging)

Beoordeling landelijke staat van instandhouding gewone dwergvleermuis

Beoordelingscriterium	Huidige situatie	Laatste tien jaar van de registratie ('trend')	Referentiewaarde 1994
Populatieomvang	Gunstig	Verbeterend	Wordt gehaald
Verspreidingsgebied	Gunstig	Stabiel	Wordt gehaald
Kwaliteit van het leefgebied	Gunstig	Stabiel	Wordt gehaald
Toekomstperspectief	Ongunstig – ontoereikend (gunstig indien voldoende mitigerende maatregelen worden genomen)	n.v.t.	n.v.t
Eindbeoordeling staat van instandhouding	**Ongunstig – ontoereikend** (gunstig indien voldoende mitigerende maatregelen worden genomen	**Stabiel**	**Wordt gehaald**

Beoordeling staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis in Gelderland

Beoordelingscriterium	Huidige situatie	Laatste tien jaar van de registratie ('trend')	Referentiewaarde 1994
Aandeel Gelderland in landelijke populatie	Min of meer evenredig		
Populatieomvang	Gunstig	Stabiel	Wordt gehaald
Verspreidingsgebied	Gunstig	Stabiel	Wordt gehaald
Kwaliteit van het leefgebied	Gunstig	Stabiel	Wordt gehaald
Toekomstperspectief	**Ongunstig – ontoereikend** (gunstig indien voldoende mitigerende maatregelen worden genomen	n.v.t.	n.v.t
Eindbeoordeling staat van instandhouding	**Ongunstig – ontoereikend** (gunstig indien voldoende mitigerende maatregelen worden genomen	**Stabiel**	**Wordt gehaald**

Afbeelding 10: Beoordeling landelijke staat (boven) en provinciale staat (beneden) van instandhouding van de gewone dwergvleermuis (bron: Arcadis, 2018).

Effecten werkzaamheden op staat van instandhouding

Blijven voor de gewone dwergvleermuis voldoende verblijfplaatsen aanwezig dan zal de gunstige staat van instandhouding van de plaatselijke populatie niet in gevaar komen. Door het aanbieden van de tijdelijke en permanente verblijven zal de gewone dwergvleermuis voldoende verblijfsmogelijkheden hebben om de plaatselijke populatie in stand te kunnen houden. De gunstige staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis in dit gebied is hierdoor gewaarborgd.

10.2 Zorgvuldig handelen

Werkzaamheden vinden plaats in de meest gunstige periodes voor gewone dwergvleermuis. De genomen maatregelen worden gecontroleerd zodat kan worden vastgesteld of de maatregelen effectief zijn. Bij het onverwacht aantreffen van (beschermde) soorten wordt direct gestopt met de werkzaamheden en contact opgenomen met de ecologisch deskundige waardoor schade wordt voorkomen.

11 Literatuur

Kennisdocumenten

- Kennisdocument BIJ12 Gewone dwergvleermuis 2.0 april 2024.

Websites

- www.gelderland.nl
- www.kadastralekaarten.nl
- www.vivarapro.nl
- www.vleermuiskasten.nl
- www.vleermuizenindestad.nl
- www.vogelbescherming.nl
- www.waveka.nl
- www.zoogdiervereniging.nl

Voorgaand onderzoek

- Quickscan natuuronderzoek Zeven percelen, Palmlaan 1 te Etten, Foreest Groen Consult BV, 11 november 2021";
- Nader onderzoek Palmlaan 1 Etten soortgroep vleermuis, huismus, steenmarter, kleine marterachtigen, steenuil en kerkuil, Foreest Groen Consult BV, 20 oktober 2023.

Overig

- Arcadis_De_staat_van_instandhouding,_factsheets_voor_25_soorten_in_Gelderland_(PS2018-372);
- Brochure_vleermuisvriendelijk_bouwen, landschapsbeheer flevoland;
- CBS & Zoogdiervereniging (2020). "Vervijfvoudiging vleermuizen sinds 1986".Geraadpleegd via: https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2020/53/vervijfvoudiging-vleermuizen-sinds-1986;
- H. Limpens, K. Mostert & W. Bongers (1997). "Atlas van de Nederlandse Vleermuizen", KNNV;
- Mitigatiecatalogus_gebouwbewonende_soorten_Centrum_Veilig_Wonen. Notitie na-isoleren vleermuisvriendelijk bouwen, zoogdiervereniging.

12 Plan van aanpak in het kort

12.1 Voor ontvangst van de vergunning

- Voor 1 juni 2026 realiseren 8 vleermuiskasten op gevels van woonhuizen binnen 100 meter van de planlocatie;
- Voor 1 juni 2026 realiseren 6 vleermuiskasten van houtbeton op 3 bomen op de planlocatie, twee kasten aan weerszijden van elke boom;
- Voor 1 juni 2026 realiseren 6 vleermuiskasten van houtbeton op 3 palen op de planlocatie, twee kasten waarvan één wit en één zwart aan weerszijden van elke paal.

12.2 Na ontvangst van de vergunning

Na de gewenningsperiode ongeschikt maken voor de gewone dwergvleermuis.

- Periode van ongeschikt maken: 1 september 2026 – 15 oktober 2026 bij een nacht temperatuur boven de 10 °C;
- Het ongeschikt maken voor vleermuizen door plaatsen van “exclusion flaps” en schuimband;
- Controle door ecoloog op effectiviteit van het ongeschikt maken, minimaal 5 dagen na het ongeschikt maken;
- Bij afwezigheid van vleermuizen afgeven van natuurvrijverklaring door ecoloog. Daarna kan worden gestart met de sloopwerkzaamheden.

12.3 Tijdens de werkzaamheden

- Realiseren 20 permanente voorzieningen in de kopse gevels van de nieuwbouwwoningen door geschikt maken vlakken van 2 x 2 meter met gripgaas en 2 entreestenen halverwege elk vlak op minimaal 4 meter hoogte.

12.4 Na de werkzaamheden

- Eventueel verwijderen van de tijdelijke voorzieningen, deze mogen behouden blijven. Minimaal 3 maanden na de realisatie van de permanente voorzieningen, waarbij enkel de maanden april t/m oktober meetellen. Ongeschikt maken ofwel in de periode van 1 april – 15 mei ofwel van 1 augustus – 15 oktober;
- Behoud permanente verblijven;
- Bescherming van de permanente verblijven: invliegopeningen niet afsluiten en niet verlichten.

12.5 Algemeen

- De werkzaamheden moeten worden begeleid door een deskundige op het gebied van de gewone dwergvleermuis;
- Bevindingen noteren in het logboek.

13 Werk protocol

De wijze van werken staat weergegeven in de vorige hoofdstukken. In dit hoofdstuk zijn de werkzaamheden per periode weergegeven. Alle werkzaamheden worden vastgelegd in een logboek. Onderstaande tabel is dezelfde als tabel 1.

Fase	Start zonder vergunning?	Datum	Onderdeel
Plaatsen tijdelijke voorzieningen	Ja	Nu – 1 juni 2026	Realisatie 20 tijdelijke verblijven gewone dwergvleermuis, uiterlijk drie maanden voor ongeschikt maken in de actieve periode
Ongeschikt maken	Nee	1 september 2026 – 15 oktober 2026	Ongeschikt maken van de schuren voor de gewone dwergvleermuis
		Na ongeschikt maken en controle door ecoloog	Start sloop en nieuwbouw
Bouw-werkzaamheden	Nee	Oktober 2026 – 31 december 2030	Nieuwbouw: op 20 plekken vlakken van 2 x 2 meter geschikt maken voor de gewone dwergvleermuis in de spouwmuur

14 Begeleiding en communicatie

Opdrachtgever
Namens opdrachtgever: Kubiek Ruimtelijke plannen
Telefoonnummer: [redacted]
E-mail: [redacted]@kubiek.nu

Projectmanager: [redacted]
Telefoonnummer: [redacted]
E-mail: [redacted]@kubiek.nu

Opdrachtnemer
Opdrachtnemer: *nader te bepalen*
Namens opdrachtnemer: *nader te bepalen*
Tel. *nader te bepalen*
E-mail: *nader te bepalen*

Uitvoerder: *nader te bepalen*
Telefoonnummer: *nader te bepalen*
E-mail: *nader te bepalen*

Deskundige flora en fauna
Opdrachtnemer: Foreest Groen Consult
Namens opdrachtnemer: [redacted]
Telefoonnummer: [redacted]
E-mail: [redacted]@foreestgroenconsult.nl

Aandachtspunten voor de realisatie zijn:

1. Afstemmen en registratie van dit plan van aanpak en/of nieuw gevonden soorten, vaste rust- en verblijfplaatsen met toezichthouder
2. Verzorgen werkinstructie door de uitvoerder aannemer en deskundige flora-fauna; uitleg plan van aanpak aan betrokkenen, voordat de werkzaamheden starten;
3. Wekelijks agendapunt soortbescherming op de agenda van de bouwvergadering.
    a. Wordt conform het plan van aanpak gewerkt;
    b. Welke verbeterpunten gelden op basis van nieuwe inzichten en/of nieuwe verblijfplaatsen van soorten?
    c. Afstemmen aanpassing tussen deskundige, opdrachtgever en opdrachtnemer;
    d. Verwerken aanpassingen en nieuwe warnemingen in plan van aanpak, projectdossier.
4. Evaluatie zorgvuldig handelen na afronding van het project: wat ging goed en wat kan de volgende keer beter?

Controle en deskundigheid
Foreest Groen Consult is beschikbaar voor advies en ondersteuning over de natuurwetgeving
Contactpersoon is: [redacted]

15 Advies

15.1 Intrinsieke waarde

Alle levende dieren hebben een intrinsieke waarde. Worden dieren bij de sloop of nieuwbouw aangetroffen dan moeten deze dieren in veiligheid worden gebracht of de kans krijgen zichzelf in veiligheid te brengen. Het moedwillig doden van dieren is niet toegestaan.
Ontstaan er onverwachte situaties met beschermde of strikt beschermde soorten dan zal direct contact gezocht worden met en ter zake deskundige om naar een oplossing te zoeken.

15.2 Invloed weer

Afhankelijk van het temperatuurverloop in het voorjaar kunnen de veilige perioden voor vleermuizen vervroegen of vertragen. Hierdoor kunnen projecten mogelijk eerder of later starten. De nachttemperatuur aan het begin van de avond dient rond de 10 °C te liggen. De vleermuizen moeten actief zijn om te kunnen reageren op veranderingen in de verblijven.

15.3 Broedvogels

Alle vogels zijn in het broedseizoen beschermd. Indien beplanting verwijderd moet worden wordt geadviseerd om tijdig voldoende maatregelen te nemen om het bouwen van nesten tegen te gaan. Verhang tijdig eventuele nestkasten. Verwijder tijdig gevelgroen dat in de weg zit. Hang schriklinten, FireFly bakenkaarten of netten op locaties die risico's vormen. Maak tijdig de schoorstenen ongeschikt voor de kauw.

15.4 Natuur inclusief bouwen

Met eenvoudige middelen kunnen voor verschillende planten en dieren belangrijke voorzieningen worden gerealiseerd die de kwaliteit van hun leefgebied kunnen verbeteren en hun aantallen kunnen laten groeien.

Behoud tijdelijke kasten
Voor de tijdelijke mitigatie zijn tijdelijke kasten aan gevels, in bomen en op palen geplaatst. Deze kasten mogen na de gewenningsperiode van de permanente voorzieningen worden verwijderd. Deze kasten kunnen echter ook (deels) behouden blijven. De tijdelijke voorzieningen zijn van houtbeton, waardoor deze lang mee zullen gaan. De zomergevelverblijven kunnen voor de inpassing overgeschilderd worden met niet giftige dampopen verf.

Zoogdieren
Voor onder andere de egel en kleine marters kan veel worden gedaan door het groen inrichten van de planlocatie. Denk hierbij ook aan het creëren van takkenhopen of 'rommelhoekjes' of het plaatsen van verblijven.

Nieuwbouw woningen

In het plan van aanpak zijn gunstige maatregelen opgenomen voor de gewone dwergvleermuis. Door behalve de kopgevels ook de aansluitende dakvlakken geschikt te maken wordt hiernaast mogelijkheid gecreëerd voor andere vleermuissoorten zoals de laatvlieger. Vleermuizen zijn nuttige dieren die zeer veel insecten wegvangen. Hiernaast kunnen de nieuwbouw woningen geschikt worden gemaakt voor gierzwaluwen door de kantpannen 3 cm overstekend te plaatsen. De woningen kunnen voor de huismus geschikt worden gemaakt door af te zien van vogelschroten of deze te plaatsen op het 3^{e} panlat. Let hierbij op dat de daken zijn voorzien van hard isolatiemateriaal, anders maken ze het kapot.

Vleermuisvriendelijke verlichting

Hoe minder verlichting wordt toegepast, hoe beter voor vleermuizen en vogels. Bij voorkeur zoveel mogelijk verlichting weglaten. Voorbeelden om licht te beperken zijn: markeringstechnieken in de weg (kattenogen, reflecterende strepen), reflectiepalen en verwijderen van verkeersonveilige objecten.

Waar weglaten niet mogelijk is, wordt geadviseerd om te werken met vleermuisvriendelijke verlichting. Dit is lage verlichting met een scherpe afsnijding, slimme dimbaarheid en een rode kleur licht. Deze verlichting is ook gunstig voor andere diersoorten, het beperken van lichtvervuiling en het verminderen van energiekosten.

Buitenruimte

Het planten van meer bloemen, eventueel in combinatie met een insectenhotel of insectenburcht, is eenvoudige methode om de aantallen van vlinders en ander insecten te laten groeien. Een variatie aan beplanting zorgt voor een hogere diversiteit aan insectensoorten. Hierbij kan ook worden gedacht aan beplanting op/ tegen gevels of groendaken.

De dieren geven geen enkele vorm van overlast en dragen bij aan een gezond leefmilieu. Met het uiteindelijke ontwerp en materiaalkeuze kan veel voor deze dieren worden gedaan. Wij adviseren u graag over de mogelijkheden voor het groen inrichten van de planlocatie.

Bijlage 1 Artikel 4.144 Besluit bouwwerken leefomgeving

Besluit bouwwerken leefomgeving
Geraadpleegd op 16-01-2024.
Geldend van 01-01-2024 t/m heden

Artikel 4.144. (openingen)

1. Een uitwendige scheidingsconstructie heeft geen openingen die breder zijn dan 0,01 m. Dit is niet van toepassing op een afsluitbare opening en een uitmonding van:

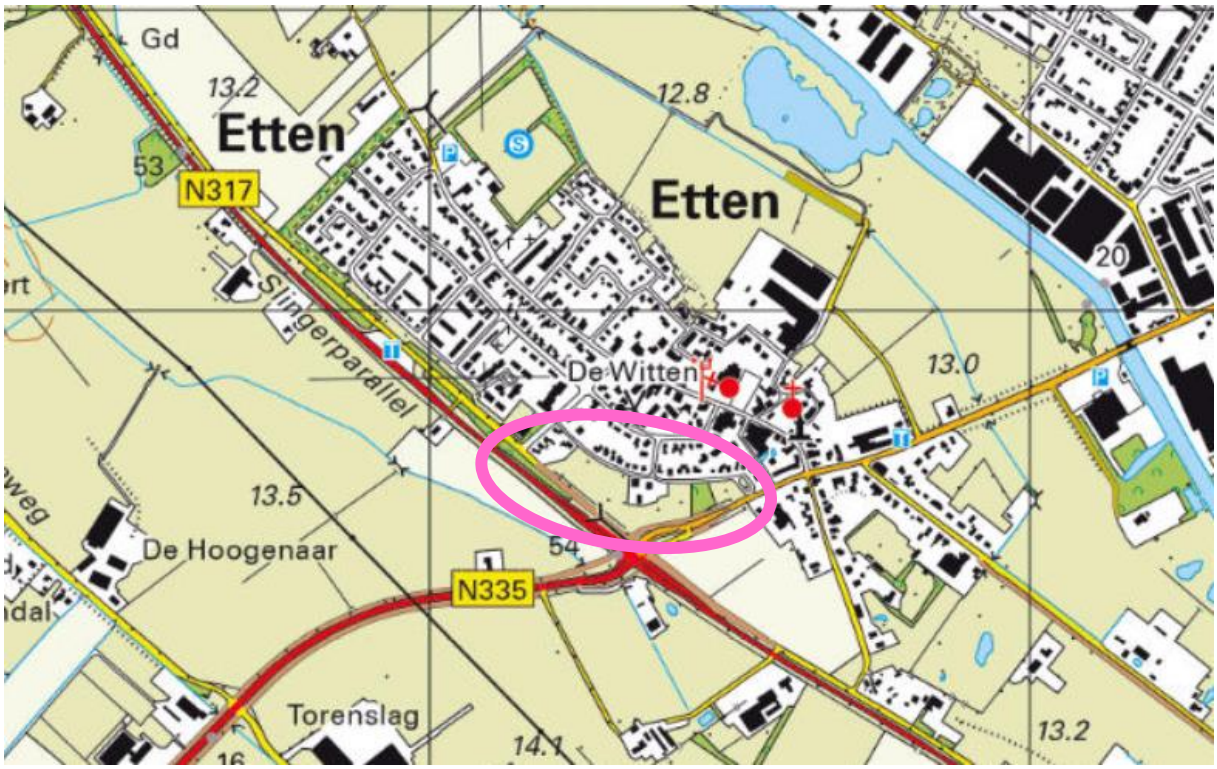
a. een afvoervoorziening voor luchtverversing;
b. een afvoervoorziening voor rookgas; en
c. een ont- en beluchting van een afvoervoorziening voor huishoudelijk afvalwater en hemelwater.

2. In afwijking van het eerste lid is een grotere opening toegestaan voor een nest of een vaste rust- of verblijfplaats voor op grond van afdeling 11.2 van het Besluit activiteiten leefomgeving beschermde diersoorten.

3. Het eerste lid is van overeenkomstige toepassing op een inwendige scheidingsconstructie die de scheiding vormt met een gebruiksfunctie waarop het eerste lid niet van toepassing is.

Bijlage 2: Quickscan natuuronderzoek

Quickscan natuuronderzoek
Zeven percelen, Palmlaan 1 te Etten

Foreest Groen Consult BV

Quickscan natuuronderzoek
Zeven percelen, Palmlaan 1 te Etten

Opdrachtgever: Kubiek Ruimtelijke Plannen

[redacted]

Datum: 9 mei 2023

Status: **Definitief**

Uitvoering: Foreest Groen Consult B.V.
[redacted]
E[redacted]@foreestgroenconsult.nl
W www.foreestgroenconsult.nl

Foreest Groen Consult BV

Inhoudsopgave

1. Inleiding 4
2. Beschrijving van het plangebied 5
   2.1 Huidige situatie 5
   2.2 Toekomstige situatie 6
   2.3 Beschrijving onderzoek 7
   2.4 Natura 2000 7
   2.5 Gelders Natuur Netwerk 8
   2.6 Toetsing van de nationale natuurwetgeving 9
3. Resultaten 10
   3.1 Flora 10
   3.2 Zoogdieren 12
   3.3 Amfibieën 12
   3.4 Reptielen 12
   3.5 Ongewervelden 12
   3.6 Broedvogels 12
   3.7 Vissen 12
   3.8 Vleermuizen 13
      3.8.1 Gebouwen 13
      3.8.2 Bomen 13
4. Conclusie 14
   4.1 Flora 14
   4.2 Zoogdieren 14
   4.3 Amfibieën 14
   4.4 Reptielen 15
   4.5 Ongewervelden 15
      4.5.1 Vlinders 15
      4.5.2 Libellen 15
      4.5.3 Overige ongewervelden 15
   4.6 Broedvogels 16
   4.7 Vissen 16
   4.8 Vleermuizen 17
      4.8.1 Vaste rust- en verblijfplaatsen 17
      4.8.2 Foerageergebied 17
      4.8.3 Vliegroute 17
   4.9 Samenvatting 18
   4.10 Natura 2000 18
   4.11 Gelders natuurnetwerk 18
   4.12 Invloedssferen plangebied 19
5. Advies 20
   5.1 Intrinsieke waarde 20
   5.2 Algemeen versterken van de biodiversiteit 20
6. Literatuurlijst 21
   6.1 Websites 21
   6.2 Verspreidingsatlassen 21

Bijlage 1: Foto impressie plangebied 22
Bijlage 2: Gegevens NDFF 26

1. Inleiding

In opdracht, namens eigenaar van het plangebied, van ANV architectuur & vastgoedontwikkeling is op 27 oktober 2021 een quickscan natuuronderzoek uitgevoerd op zeven percelen aan de Palmlaan te Etten. Dit betreft het plangebied en aangrenzende percelen die (ecologisch beschouwd) samen een aaneengesloten landschappelijke ruimte vormen.

De reden voor deze quickscan is dat er plannen zijn om woningen te bouwen op een boerenerf-achtige terrein. Onderzocht is of de omvorming van het terrein gevolgen kan hebben voor beschermde dier- en plantensoorten.

Een quickscan is een eerste opname die inzicht geeft in de eventuele aanwezigheid van beschermde dier- en plantensoorten. De quickscan bestaat uit een veldbezoek en wordt aangevuld met gegevens uit openbaar toegankelijke bronnen als verspreidingsatlassen en waarneming sites. Op basis van de resultaten kan nader aanvullend onderzoek naar een of meerdere soorten noodzakelijk zijn.

Het onderzoek en de rapportage zijn uitgevoerd door [redacted] werkzaam bij Foreest Groen Consult BV.

2. Beschrijving van het plangebied

2.1 Huidige situatie

Het plangebied wordt ingesloten tussen een woonwijk aan de noordkant en de N317 en N335 aan de zuidkant. In het midden van het perceel staat een woonhuis, grote schuur en een kleine vervallen schuur. De rest van het plangebied heeft een agrarisch bestemmingsplan. Het woonhuis aan de Palmlaan 1 is geen deel van het plangebied. Naast het woonhuis is een oude boomgaard met daaromheen ruig-begroeide weides met enkele bomen en hoge struiken. Aan de weg bevindt zich een ondiepe greppel omgeven door zomereiken. Aan de oostzijde grenst het plangebied aan een voormalig tuinpark, waar 'bosvorming' plaatsvindt. Aan de westzijde grenst het plangebied aan weide met een natte poel waar een overstort van het riool op uitmondt.

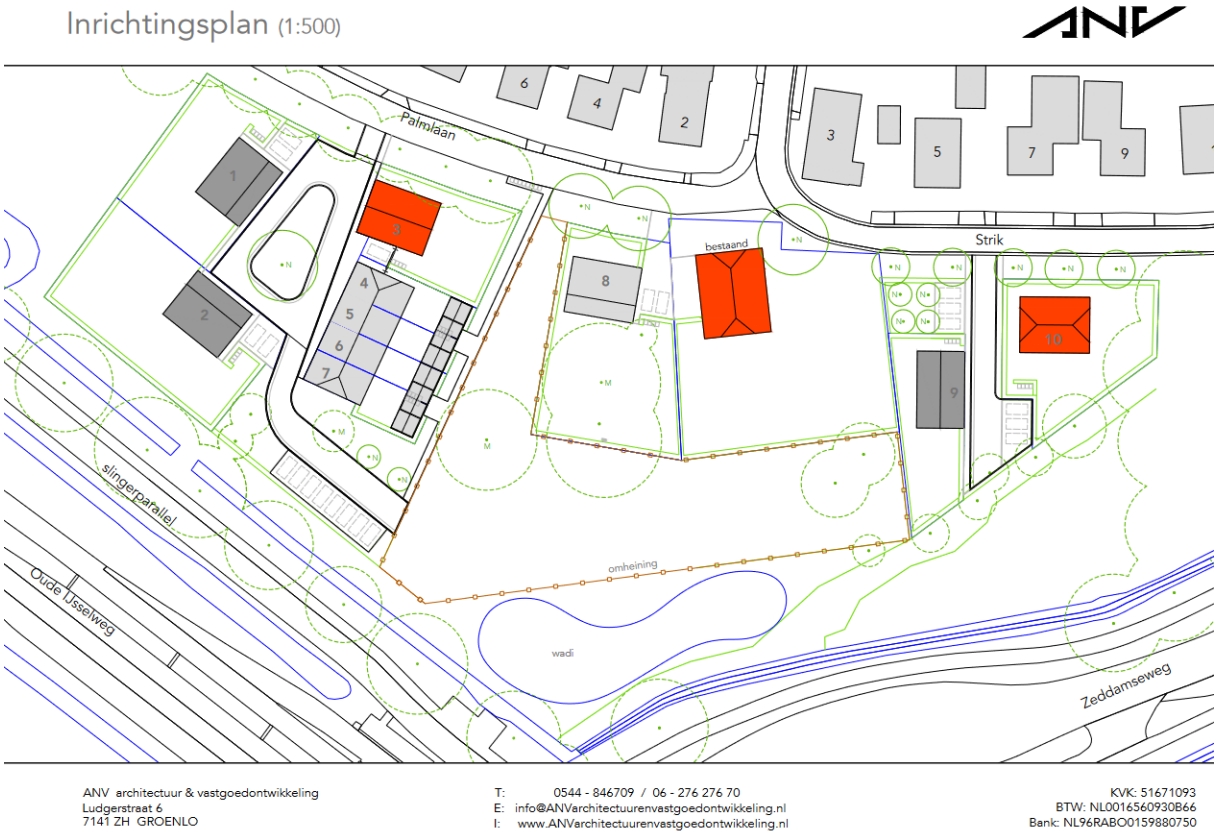

Afbeelding 1: Ligging van het plangebied. Het plangebied is met een rode lijn omcirkeld. De quickscan is uitgevoerd voor het zwart omlijnde gebied. De bebouwing bij de planlocatie betreft: 1) Grote schuur, 2) kleine vervallen schuur en 3) woonhuis buiten de planlocatie (bron: https://topotijdreis.nl).

2.2 Toekomstige situatie

Het voornemen is om op het terrein 10 nieuwe woningen te bouwen. Hiervoor moet het bestemmingsplan worden gewijzigd van agrarisch naar woonbestemming. De grote schuur en kleine vervallen schuur worden gesloopt (in totaal 304 m^2). Het woonhuis blijft behouden.

Het aanwezige groen blijft zoveel mogelijk behouden. De struikgroep direct naast en zuidelijk van de voormalige boerderij dient verwijderd te worden in verband met aanplant van een nieuwe haag, sierappelbomen en een nieuwe woning. Hiernaast worden enkele heggen en struweelhagen, fruitbomen en vogelbosjes geplant. Aan de zuidelijke punt van het plangebied komt een wadi voor extra wateropvang in verband met de nieuwe woningen.

Afbeelding 2: Inrichtingsplan van de planlocatie (bron ANV Architectuur & vastgoedontwikkeling).

2.3 Beschrijving onderzoek

Weersgesteldheid
Weersgesteldheid
Temperatuur: 13 ˚C
Windkracht: 2 Bft
Omschrijving: Vrijwel geheel bewolkt, maar af en toe wat blauwe lucht zichtbaar. Zon niet direct zichtbaar.

Het terrein is systematisch nagezocht op soorten. Alle soorten zijn genoteerd. Vervolgens zijn verspreidingsatlassen en openbare bronnen nagezocht op eventueel waarnemingen van beschermde soorten die voor de plannen van belang kunnen zijn.

2.4 Natura 2000

Het plangebied ligt niet in een Natura 2000 gebied. Het Natura 2000 gebied Hetter-Millinger Bruch (en beschermd vogelgebied Unterer Nederrhein) in Duitsland ligt op 7 km afstand. Het Natura 2000 gebied Rijntakken ligt op 15 km afstand ten westen van de planlocatie.

Afbeelding 3: Ligging van het plangebied ten opzichte van Natura 2000 gebieden. Het plangebied is met een rode marker aangegeven. (bron: https://www.natura2000.nl/gebieden/gelderland)

2.5 Gelders Natuur Netwerk

Het plangebied ligt niet in een gebied van het Gelders Natuurnetwerk of de Groene Ontwikkelingszone. Delen van dit netwerk liggen aan de andere kant van Etten.

Afbeelding 4: Ligging van het plangebied ten opzichte van het Gelders Natuurnetwerk (donkergroen) en de Groene Ontwikkelingszone (lichtgroen). Het plangebied is met een rode marker aangegeven. (bron: https://geoportaal.gelderland.nl/portaal/apps/webappviewer)

2.6 Toetsing van de nationale natuurwetgeving

Deze Quickscan toetst aan:

- De zorgplicht conform artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming;
- Gebiedsbescherming conform hoofdstuk 2 Natura 2000-gebieden van de Wet natuurbescherming;
- Soortenbescherming conform hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming:
    - Paragraaf 3.1 Vogelrichtlijn;
    - Paragraaf 3.2 Habitatrichtlijn;
    - Paragraaf 3.3 Beschermingsregime andere soorten;
    - Paragraaf 3.7 Overige bepalingen ten aanzien van in het wild levende dieren en planten;
- Houtopstanden conform paragraaf 4.1 van de Wet natuurbescherming;
- Vrijstellingen, beschikkingen en verplichtingen conform hoofdstuk 5 van de Wet natuurbescherming.

De volledige artikelen met de meest recente versie zijn te vinden op de website van www.wetten.overheid.nl. Deze website dient geraadpleegd te worden voor de meest recente versie.

3. Resultaten

3.1 Flora

Op het perceel zijn de volgende plantensoorten aangetroffen:

- Aardappelbovist
- Akkerdistel
- Akkerkool
- Appel
- Bijvoet
- Boswilg
- Braam
- Dagkoekoeksbloem
- Duizendblad
- Eenstijlige meidoorn
- Engels raaigras
- Fluitenkruid
- Geel nagelkruid
- Gele kornoelje
- Gestreepte witbol
- Gewone es
- Gewone esdoorn
- Gewone klit
- Gewone melkdistel
- Gewone raket
- Gewone vlier
- Glanshaver
- Grauwe els
- Greppelrus
- Grote berenklauw
- Grote brandnetel
- Haagbeuk
- Haagwinde
- Hanenpoot
- Hazelaar
- Heermoes
- Heggenrank
- Hondspeterselie
- Hondsroos
- Hulst
- Jacobs kruiskruid
- Japanse larix
- Kaal knopkruid
- Kardinaalsmuts
- Karmozijnbes

- Kleefkruid
- Klein kruiskruid
- Klimop
- Knoopkruid
- Kropaar
- Kweek
- Liesgras
- Liggende klaver
- Liguster
- Lijsterbes
- Lisdodde
- Look-zonder-look
- Mattenbies
- Paardenbloem
- Paardenkastanje
- Paarse dovenetel
- Peer
- Perzikkruid
- Pitrus
- Pruim
- Ridderzuring
- Roodzwenkgras
- Ruwe berk
- Scherpe boterbloem
- Schietwilg
- Sint-Janskruid
- Slanke Waterkers
- Sleedoorn
- Smalle weegbree
- Speerdistel
- Sterrenkroos
- Stinkende gouwe
- Vederesdoorn
- Veldesdoorn
- Veldiep
- Veldzuring
- Vertakte leeuwentand
- Vijfvingerkruid
- Vogelkers
- Vogelpootje
- Walnoot
- Wilde peen
- Witte dovenetel
- Zachte ooievaarsbek
- Zegge
- Zomereik

3.2 Zoogdieren

Op het perceel zijn de volgende zoogdiersoorten aangetroffen:

- Haas
- Mol
- Steenmarter
- Veldmuis

Aanwijzingen (aangevreten walnoten, zonnebloem zaden etc.) voor:

- Woelrat of bruine rat

3.3 Amfibieën

Op het perceel zijn geen amfibieën aangetroffen.

3.4 Reptielen

Op het perceel zijn geen reptielen aangetroffen.

3.5 Ongewervelden

Op het perceel zijn de volgende ongewervelden aangetroffen:

- Dagpauwoog
- Duitse wesp

3.6 Broedvogels

Op het perceel zijn de volgende broedvogels aangetroffen:

- Ekster
- Gaai
- Grote bonte specht
- Houtduif
- Kauw
- Koolmees
- Merel
- Pimpelmees
- Roek
- Roodborst
- Sperwer
- Winterkoning
- Zwarte kraai

3.7 Vissen

Op het perceel zijn geen vissen aangetroffen.

3.8 Vleermuizen

3.8.1 Gebouwen

Het bestaande woonhuis heeft massieve muren, waarvan de zijmuren gestukt zijn. Het dak heeft mulde dakpannen en is daaronder beschoten met asbestplaten. De bovenste rand van de gevel is dichtgemaakt met kantplanken die echter op sommige plaatsen wijken van de muur waardoor er smalle kieren zijn ontstaan. Verder zijn er openingen onder enkele nokpannen en bij het schoorsteenlood.
Ieder raam heeft luiken die tegen de muur vast zijn geklemd. Er is een kelder aanwezig met een rond plafond, die net boven de grond een ruim luchtgat heeft met spijlen ervoor (met tussenruimtes van ± 3 cm).

De schuur heeft een spouwmuur. Er zijn geen onbedoelde openingen in de muren, afgezien van een gat onder de nok, die afgesloten is met een prop kippengaas. Verder is er een open ventilatierooster bovenin de voorgevel. De bovenrand van de voorgevel heeft geen kantplank waardoor er kleine holtes aanwezig zijn aan de onregelmatige bovenzijde van de bakstenen muren. Het dak is van asbest golfplaten.

De kleine schuur is in verwaarloosde staat. Ook dit gebouw heeft mulde dakpannen waarvan er een aantal losliggen of afwezig zijn. Hieronder is een laag riet aanwezig. Het gebouw heeft ook spouwmuren en een laaggelegen zolder. Het was mogelijk om door gaten op de zolder te kijken, maar het was niet veilig om de zolder op te gaan voor nadere inspectie. Aan de zijkant is een afdak van ijzeren golfplaten en houten schragen gebouwd.

3.8.2 Bomen

In de boomgaard nabij het bebouwde gedeelte zijn enkele fruitbomen aanwezig. Deze bomen zijn oud en afgebroken takken veroorzaakten gaten en spleten in het hout. Er zijn ook holtes gemaakt door de grote bonte specht.

Er zijn geen uitwerpselen gevonden onder potentiële rustplaatsen.

4. Conclusie

4.1 Flora

De aangetroffen planten zijn allemaal algemene soorten. Gezien de huidige staat waarin het terrein verkeerd is het uitgesloten dat beschermde plantensoorten aanwezig zijn.

De Wet natuurbescherming wordt voor de soortgroep flora niet overtreden. Nader onderzoek is niet noodzakelijk.

4.2 Zoogdieren

Op het erf zijn veel stapels planken, takken en ander materiaal, die schuilplekken voor bunzing, steenmarter of wezel kunnen bieden. Volgens de verspreidingsgegevens komen deze marters in de directe omgeving voor. Hierdoor is het niet uit te sluiten dat een van deze marters hier kan voorkomen en nader onderzoek is noodzakelijk. Ook zijn de houtwallen gunstig voor de egel, maar deze is vrijgesteld in provincie Gelderland.
Aangevreten zaden/noten duiden op de aanwezigheid van bruine rat of woelrat. De bruine rat is niet beschermd, de woelrat wel, maar deze is vrijgesteld en uit verspreidingsgegevens lijkt die niet in de directe omgeving voor te komen.

De Wet natuurbescherming wordt voor de soortgroep zoogdieren mogelijk overtreden. Nader onderzoek naar wezel, bunzing en steenmarter is noodzakelijk. Voor alle soorten geldt bescherming van de intrinsieke waarde en alle soorten moeten de kans krijgen om veilig weg te komen. Worden dieren aangetroffen dan moeten ze de kans krijgen veilig weg te komen (zie §5.1 Intrinsieke waarde).

4.3 Amfibieën

In de doorwaadbare poel zijn geen kikkers aangetroffen. Voor zeldzame salamandersoorten ligt de locatie te geïsoleerd. In de verspreidingsgegevens zijn ook geen waarneming van beschermde amfibieënsoorten aangetroffen. De aanwezigheid van beschermde soorten is hiermee uit te sluiten.

De Wet natuurbescherming wordt voor de soortgroep amfibieën niet overtreden. Nader onderzoek is niet noodzakelijk. Voor alle soorten geldt bescherming van de intrinsieke waarde en alle soorten moeten de kans krijgen om veilig weg te komen. Worden dieren aangetroffen dan moeten ze de kans krijgen veilig weg te komen (zie §5.1 Intrinsieke waarde).

4.4 Reptielen

Er zijn bij veldbezoek geen reptielen aangetroffen. Ook in de verspreidingsgegevens zijn geen gegevens van reptielen aanwezig. Ook de locaties ligt geïsoleerd tussen infrastructuur, hierdoor is de aanwezigheid uit te sluiten.

De Wet natuurbescherming wordt voor de soortgroep niet overtreden. Nader onderzoek is niet noodzakelijk. Voor alle soorten geldt bescherming van de intrinsieke waarde en alle soorten moeten de kans krijgen om veilig weg te komen. Worden dieren aangetroffen dan moeten ze de kans krijgen veilig weg te komen (zie §5.1 Intrinsieke waarde).

4.5 Ongewervelden

4.5.1 Vlinders

Bij het veldbezoek is de dagpauwoog aangetroffen. Deze soort is niet beschermd. In de verspreidingsgegevens worden geen beschermde soorten voor de directe omgeving aangegeven. Hierdoor is het uit te sluiten dat de beschermde soorten aanwezig zijn.

De Wet natuurbescherming wordt voor de soortgroep vlinders niet overtreden. Nader onderzoek is niet noodzakelijk. Voor alle soorten geldt bescherming van de intrinsieke waarde en alle soorten moeten de kans krijgen om veilig weg te komen. Worden dieren aangetroffen dan moeten ze de kans krijgen veilig weg te komen (zie §5.1 Intrinsieke waarde).

4.5.2 Libellen

Voortplantingshabitat voor libellen is niet aanwezig. De ondiepe poel staat plasdras en zal regelmatig droogvallen en is daardoor ongeschikt.

De Wet natuurbescherming wordt voor de soortgroep libellen niet overtreden. Nader onderzoek is niet noodzakelijk. Voor alle soorten geldt bescherming van de intrinsieke waarde en alle soorten moeten de kans krijgen om veilig weg te komen. Worden dieren aangetroffen dan moeten ze de kans krijgen veilig weg te komen (zie §5.1 Intrinsieke waarde).

4.5.3 Overige ongewervelden

De overige ongewervelden stellen specifieke eisen aan het leefgebied. Deze specifieke eisen zijn hier niet aanwezig. Het is uitgesloten deze dieren hier aan te treffen.

De Wet natuurbescherming wordt voor de soortgroep overige ongewervelden niet overtreden. Nader onderzoek is niet noodzakelijk. Voor alle soorten geldt bescherming van de intrinsieke waarde en alle soorten moeten de kans krijgen om veilig weg te komen.

Worden dieren aangetroffen dan moeten ze de kans krijgen veilig weg te komen (zie §5.1 Intrinsieke waarde).

4.6 Broedvogels

Kerk- en steenuil

Door de afsluiting van de gaten aan de nok van de grote schuur kan de aanwezigheid van kerkuilen en steenuilen uitgesloten worden. De kleine schuur is wel toegankelijk voor deze vogels. Het gebouw is op meerder plaatsen vrij open, maar de zolder biedt voldoende beschutting voor een eventuele verblijfplaats. De steenuil kan voorkomen in het gebied, maar het gras is te hoog voor deze kleine uilensoort om te jagen. Bekende locaties van steenuilen zijn op grote afstand. Voorkomen van de kerkuil en steenuil is niet uit te sluiten. Nader onderzoek is noodzakelijk.

Gierzwaluw en huismus

Over het algemeen bieden de platte dakpannen van het woonhuis geen geschikte plaats voor gierzwaluwen of huismussen. Maar openingen bij nokvorsten en de ruimte bij de boeiboorden zijn voldoende groot om nesten te kunnen bouwen. De nesten zijn het jaarrond beschermd. Het woonhuis (monumentale boerderij) blijft ongewijzigd bij de bouw van huizen. De ingevallen schuur heeft een dakbeschot van riet waardoor hier onder de pannen huismussen kunnen broeden. Gierzwaluwen kunnen hier niet vrij invliegen en de schuur is te laag voor de gierzwaluw. De gierzwaluw kan worden uitgesloten.
Nader onderzoek moet uitwijzen of de schuur van belang is voor de huismus.

Roekenkolonie

In het bosje grenzend aan de oostelijke kant van het plangebied is een roekenkolonie, bestaande uit een stuk of tien nesten, aangetroffen. Deze permanente verblijfplaatsen zijn jaarrond beschermd. Ook de sperwer of ransuil kunnen gebruik maken van een verlaten roekennest. Dit bosje zal volgens de plannen geen grote veranderingen ondergaan. Mocht dit bosje worden aangetast wanneer er wandelpaden worden aangelegd of andere aanpassingen plaatsvinden, dan is nader onderzoek naar roek, sperwer en ransuil noodzakelijk.

Conclusie

De Wet natuurbescherming wordt voor de soortgroep broedvogels mogelijk overtreden.
Nader onderzoek naar huismuis, kerkuil en steenuil is noodzakelijk. Bij aantasting van het bosje is ook nader onderzoek naar ransuil, roek en sperwer noodzakelijk.

Voor alle andere soorten geldt bescherming van de intrinsieke waarde en alle soorten moeten de kans krijgen om veilig weg te komen. Worden dieren aangetroffen dan moeten ze de kans krijgen veilig weg te komen (zie §5.1 Intrinsieke waarde). Hiernaast zijn alle vogelsoorten en hun broedplaats tijdens het broedseizoen beschermd.

4.7 Vissen

Niet van toepassing, de soortgroep is niet aangetroffen. De poel staat plasdras en daardoor ongeschikt voor vissen.

4.8 Vleermuizen

4.8.1 Vaste rust- en verblijfplaatsen

Van de gewone grootoorvleermuis, gewone/ruige dwergvleermuis en laatvlieger is bekend dat deze in de omgeving van het plangebied voorkomen. Alle gebouwen bevatten ruimtes, kieren en gaten die eventueel benut kunnen worden door vleermuizen.
De schuren hebben spouwmuren waar vleermuizen in kunnen wonen. De muurrand van de grote schuur heeft holtes die toegang bieden tot de spouwmuur. De ruimte achter de luiken en onder het schoorsteenlood van het woonhuis kunnen door vleermuizen benut worden. Hoewel de kelder een gladde afwerking heeft en actief in gebruik is, is deze wel goed toegankelijk voor vleermuizen. De vervallen zolder van de kleine schuur is zeker geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Verder kunnen enkele oude bomen in de boomgaard benut worden door vleermuizen. De hoogstamboomgaard blijft intact.

De Wet natuurbescherming wordt voor wat betreft de vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen in de schuren mogelijk overtreden. Nader onderzoek is noodzakelijk. Blijven de bomen in de boomgaard niet behouden dan is ook hier nader onderzoek noodzakelijk.

4.8.2 Foerageergebied

De aanwezigheid van de weides beschut door bomen in de directe omgeving van de verblijfplaats maakt het plan gebied uitstekend foerageergebied. Foerageergebieden zijn uitsluitend beschermd als deze een essentieel onderdeel vormen bij een vaste rust- en verblijfplaats. Het onderzoek naar verblijfplaatsen zal uitwijzen of dit gebied essentieel is voor vleermuizen.

De Wet natuurbescherming wordt voor wat betreft de foerageergebieden van vleermuizen mogelijk overtreden. Nader onderzoek is noodzakelijk.

4.8.3 Vliegroute

In het plangebied zijn structuren aanwezig die dienst kunnen doen als vliegroute. De hagen en bomenrijen blijven intact (en worden eventueel versterkt) om de landelijke uitstraling van het gebied te respecteren. Langs alle wegen rondom de planlocatie staat openbare verlichting waardoor het gebied al licht belast is. De komst van enkele woningen zal de licht belasting op deze structuren niet veranderen. Hierdoor wordt een vliegroute van vleermuizen niet aangetast. Er is geen externe werking van de werkzaamheden op de vliegrouten.

De Wet natuurbescherming wordt voor wat betreft vliegrouten van vleermuizen niet overtreden. Nader onderzoek is niet noodzakelijk.

4.9 Samenvatting

Onderdeel	Overtreding Wet natuurbescherming	Nader onderzoek	Periode	Mitigatie
Flora	Nee	Nee		
Zoogdieren	Mogelijk	Ja, wezel, bunzing en steenmarter	1 april – 1 september, 6 weken, daarbuiten 3 maanden. Conform handreiking kleine marters	
Amfibieën	Nee	Nee		
Reptielen	Nee	Nee		
Ongewervelden	Nee	Nee		
Broedvogels	Mogelijk	Huismus, kerkuil, steenuil. Ransuil, roek, sperwer alleen bij het wijzigen van het bosje.	Huismus, kerkuil, steenuil conform kennisdocumenten BIJ12. Roek tellen in april. Ransuil en sperwer conform kennisdocument buizerd.	Handhaven gebouwen voor huismus, kerkuil en steenuil. Roek, ransuil en sperwer, handhaven nestbomen.
Vissen	Nee	Nee		
Vleermuizen	Mogelijk	Ja, naar vaste rust- en verblijfplaatsen	Conform vleermuisprotocol 2021	Handhaven gebouwen, bomen en structuren van belang voor vleermuizen.

4.10 Natura 2000

Het plangebied ligt buiten de Natura 2000 gebieden en op ruime afstand tot deze gebieden. Van een externe werking zal geen sprake zijn indien de locatie als wonen wordt bestemd. De afstand tot het Natura 2000 gebied Hetter-Millinger Bruch is dusdanig groot dat stikstof geen invloed zal hebben bij de bouw van enkele woningen. Voor Duitsland geldt dat er een drempelwaarde is voor stikstof. Aan deze drempelwaarde wordt bijna nooit gekomen bij woningbouw. Het bevoegd gezag kan echter om een Aerius berekening vragen.

4.11 Gelders natuurnetwerk

Het plangebied ligt buiten het Gelders Natuurnetwerk of de Groene Ontwikkelingszone. De kernkwaliteiten zijn niet van toepassing op dit gebied.

4.12 Invloedssferen plangebied

De geplande werkzaamheden hebben mogelijk effecten op:

- Het foerageergebied van kleine marters (wezel, bunzing en steenmarter). Voor deze soorten is nader onderzoek noodzakelijk;
- Broedende vogels in de beplanting. Als de beplanting wordt verwijderd tijdens het broedseizoen is nader onderzoek noodzakelijk;
- Het foerageergebied van de huismus, kerkuil en steenuil. Voor deze soorten is nader onderzoek noodzakelijk;
- Bij verstoring of wijziging van het bosje ten oosten van het plangebied ook effect op de ransuil, roek en sperwer;
- Het foerageergebied en vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen. Nader onderzoek naar vleermuizen is noodzakelijk.

Deze soorten zijn in bovenstaande tekst behandeld en zijn opgenomen in de samenvatting. In deze tabel zijn ook eventuele mitigerende maatregelen opgenomen.

Er zijn geen externe effecten op GNN en GO zones, de kernkwaliteiten zijn niet van toepassing. Stikstof zal geen invloed hebben op Natura 2000 gebieden bij de bouw van enkele woningen, het bevoegd gezag kan echter om een Aerius berekening vragen.

5. Advies

5.1 Intrinsieke waarde

Onder de Wet natuurbescherming wordt elk in het wild levende dier of inheemse plant beschermd. Ook diersoorten of diergroepen, die niet in de lijsten van Wet natuurbescherming voorkomen, bezitten deze bescherming. Onder de Wet natuurbescherming is het verplicht om voorzorgsmaatregelen te treffen. Voorwaarde is wel dat het inheemse dieren betreft. Dit is de intrinsieke waarde van het dier of de plant en valt onder de zorgplicht.

Direct voorafgaande aan de werkzaamheden dient het plangebied en de directe omgeving gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van dieren. Worden dieren aangetroffen dan moeten deze de kans krijgen om zich in veiligheid te brengen. Ook tijdens de werkzaamheden dient met de aanwezigheid van dieren rekening te worden gehouden. Treft men een dier aan dan moet deze de kans krijgen om zich in veiligheid te brengen, of moet het dier in veiligheid gebracht worden. Worden onverhoopt beschermde diersoorten aangetroffen dan moeten de werkzaamheden worden gestaakt en een passende oplossing worden gezocht.

5.2 Algemeen versterken van de biodiversiteit

Met eenvoudige middelen kunnen voor verschillende planten en dieren belangrijke voorzieningen worden gerealiseerd die de kwaliteit van hun leefgebied kunnen verbeteren en hun aantallen kunnen laten groeien.

In het gebied zijn vleermuizen actief. Met het uiteindelijke ontwerp van de woningen en buitenruimte kan veel voor deze kwetsbare dieren worden gedaan. Daarbij kan worden gedacht aan een bredere open stootvoeg met toegang tot de spouw of speciale voorzieningen in de spouwmuur (met bijvoorbeeld een griplaag) of het dak. Ook voor vogels zoals de huismus kan met eenvoudige middelen veel worden gedaan voor deze soort, bijvoorbeeld door het afzien van vogelschroten of deze te plaatsen op het 3^{e} panlat. Zorg wel dat de daken voorzien zijn van hard isolatiemateriaal, anders maken ze het kapot.

Het planten van meer bloemen, eventueel in combinatie met een insectenhotel of insectenburcht, is eenvoudige methode om de aantallen van vlinders en ander insecten te laten groeien.

De dieren geven geen enkele vorm van overlast en dragen bij aan een gezond leefmilieu. Met het uiteindelijke ontwerp en materiaalkeuze kan veel voor deze dieren worden gedaan.

6. Literatuurlijst

6.1 Websites

- www.quickscanhulp.nl
- www.verspreidingsatlas.nl
- www.ravon.nl
- www.telmee.nl
- www.eis-nederland.nl
- www.determineren.nederlandsesoorten.nl
- www.gelderland.nl
- www.libellennet.nl
- www.vlindernet.nl
- www.sovon.nl

6.2 Verspreidingsatlassen

- Atlas van de Nederlandse broedvogels, verspreiding en bescherming, Nederlandse fauna 5
- De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming, Nederlandse fauna 7
- De amfibieën en reptielen van Nederland, Nederlandse fauna 9
- Atlas van de Nederlandse zoogdieren, Natuur van Nederland 12
- Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naar verspreiding en ecologie
- Vademecum wilde planten
- Flora van Nederland

Bijlage 1: Foto impressie plangebied

Foto 1: links, het woonhuis vanaf de straat gezien.
Foto 2: rechts, de voorgevel van het woonhuis.

Foto 3: links, een kantplank van het woonhuis.
Foto 4: rechts, de kelder onder het woonhuis.

Foto 5: links, de grote schuur.
Foto 6: rechts, de nok van de grote schuur.

Foto 7: links, de kleine schuur.
Foto 8: rechts, binnenkant van het dak en zoldergedeelte van de kleine schuur.

Foto 9: links, de westelijke weide.
Foto 10: rechts, begroeiing tussen de weide en de straat.

Foto 11: links, de drassige poel.
Foto 12: rechts, een uitstroom van het riool.

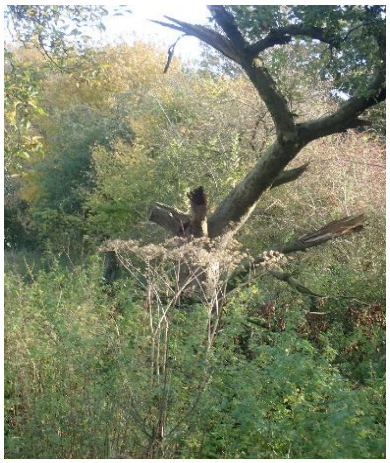

Foto 13: links, de boomgaard.
Foto 14: rechts, een oude fruitboom.

Foto 15: links, het bosje met dichte begroeiing.
Foto 16: rechts, roekennesten in het bosje.

Foto 17: links, oostelijke grasveld.
Foto 18: rechts, rand van het bosje en grasveld.

Foto 19: links, weide naast woonhuis.
Foto 20: rechts, begroeiing tussen de weide en de straat.

Bijlage 2: Gegevens NDFF

Project : Palmlaan 1 Etten
Referentie : herontwikkeling
Datum : 27 oktober 2021

Bekende verspreiding van soorten ten opzichte van het plangebied - leveringuit de NDFF.

Bekende verspreiding van soorten ten opzichte van het plangebied - leveringuit de NDFF.disclaimer De Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) is de meest omvangrijkelandelijke informatiebron van verspreidingsgegevens en bevat betrouwbarewaarnemingen van planten en dieren in een bepaald gebied. Het systeem is inopbouw, nieuwe gegevens worden met regelmaat toegevoegd. Alle gegevens in deNDFF zijn gevalideerd. Nader (veld-)onderzoek kan noodzakelijk zijn omaanwezigheid van een soort te bevestigen of uit te sluiten.
Copyright vermelden bij verwijzen of citeren naar deze levering: '© NDFF - quickscanhulp.nl 27 oktober 2021' Op de volgende pagina's vindt u de lijst met soorten en afstanden ten opzichte van hetplangebied dat deze soorten zijn waargenomen. Een toelichting op deze lijst is te vinden op: www.quickscanhulp.nl.

Mocht u vragen hebben dan kunt u contact opnemen met de helpdesk van HetNatuurloket:

E-mail: s[redacted]@natuurloket.nl
Telefoon:[redacted]

Disclaimer De Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) is de meest omvangrijkelandelijke informatiebron van verspreidingsgegevens en bevat betrouwbarewaarnemingen van planten en dieren in een bepaald gebied. Het systeem is inopbouw, nieuwe gegevens worden met regelmaat toegevoegd. Alle gegevens in deNDFF zijn gevalideerd. Nader (veld-)onderzoek kan noodzakelijk zijn omaanwezigheid van een soort te bevestigen of uit te sluiten.
Hoewel het Natuurloket en Regelink Ecologie & Landschap hun uiterste best doen voor het correct weergeven van de data op quickscanhulp.nl kunnen zij niet aansprakelijk gesteld worden voor enige fouten of het gebruik van de data.

Copyright vermelden bij verwijzen of citeren naar deze levering: '© NDFF - quickscanhulp.nl 27 oktober 2021'

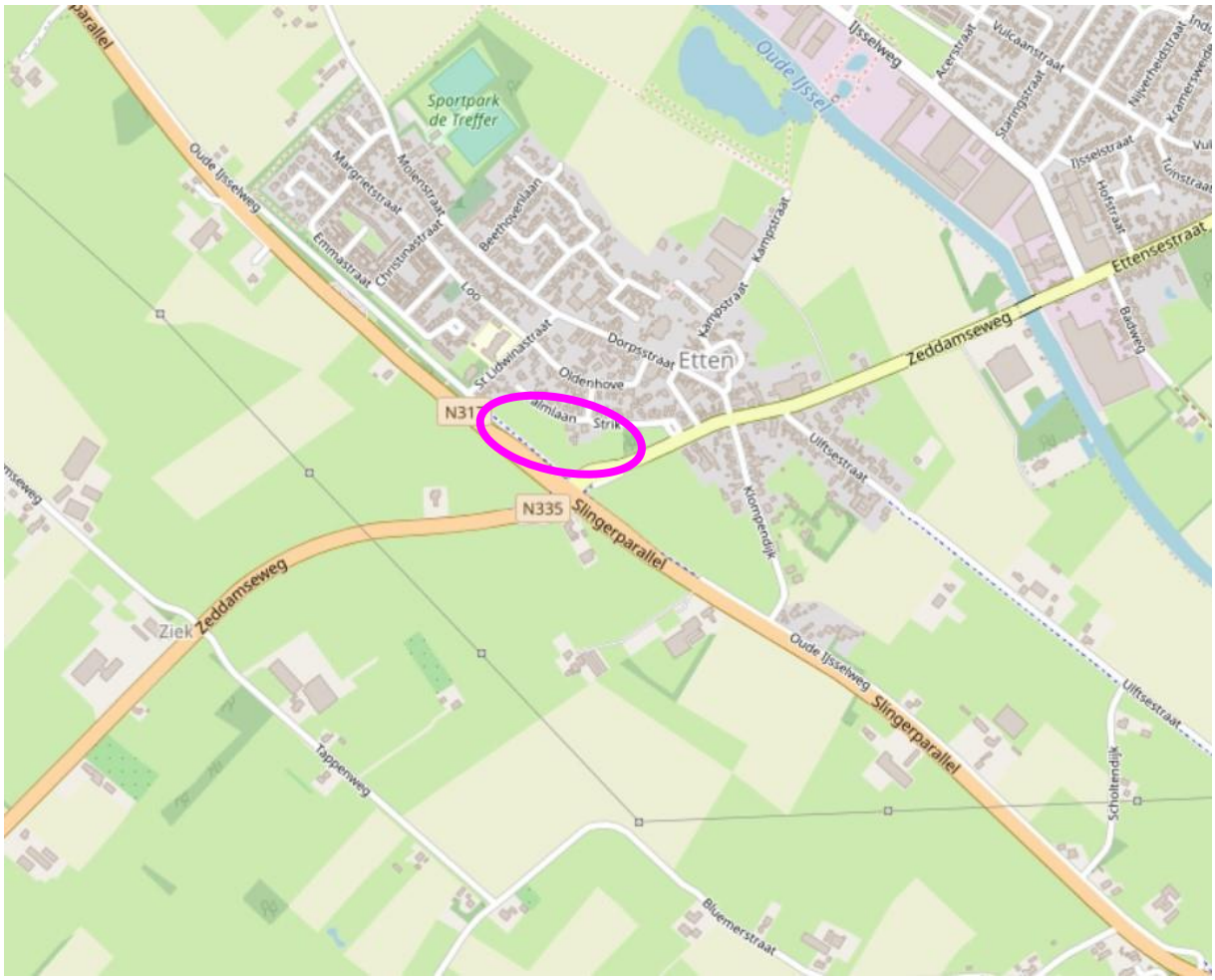
Naam	Groep	Beschermingsregime	Afstand
Bastaardkikker	Amfibieën		0 - 1 km
Bever	Zoogdieren	wnb-hrl	0 - 1 km
Buizerd	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Bunzing	Zoogdieren		0 - 1 km
Eekhoorn	Zoogdieren		0 - 1 km
Egel	Zoogdieren		0 - 1 km
Gewone dwergvleermuis	Zoogdieren	wnb-hrl	0 - 1 km
Gewone/Grijze grootoorvleermuis	Zoogdieren	wnb-hrl	0 - 1 km
Gewone grootoorvleermuis	Zoogdieren	wnb-hrl	0 - 1 km
Gewone/Kleine/Ruige dwergvleermuis	Zoogdieren	wnb-hrl	0 - 1 km
Gierzwaluw	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km

Naam	Groep	Beschermingsregime	Afstand
Grote gele kwikstaart	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Haas	Zoogdieren		0 - 1 km
Hermelijn	Zoogdieren		0 - 1 km
Huismus	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Kerkuil	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Kleine ijsvogelvlinder	Dagvlinders		0 - 1 km
Konijn	Zoogdieren		0 - 1 km
Laatvlieger	Zoogdieren	wnb-hrl	0 - 1 km
Ooievaar	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Otter	Zoogdieren	wnb-hrl	0 - 1 km
Ransuil	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Roek	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Rosse woelmuis	Zoogdieren		0 - 1 km
Slechtvalk	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Sperwer	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Steenmarter	Zoogdieren		0 - 1 km
Steenuil	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Teunisbloempijlstaart	Nachtvlinders	wnb-hrl	0 - 1 km
Wezel	Zoogdieren		0 - 1 km
Wezel/Hermelijn	Zoogdieren		0 - 1 km
Baardvleermuis / Brandts vleermuis	Zoogdieren	wnb-hrl	1 - 5 km
Beekrombout	Libellen		1 - 5 km
Boomkikker	Amfibieën	wnb-hrl	1 - 5 km
Boommarter	Zoogdieren		1 - 5 km
Boomvalk	Vogels	wnb-vrl	1 - 5 km
Damhert	Zoogdieren		1 - 5 km
Das	Zoogdieren		1 - 5 km
Franjestaart	Zoogdieren	wnb-hrl	1 - 5 km
Gevlekte witsnuitlibel	Libellen	wnb-hrl	1 - 5 km
Grote bosmuis	Zoogdieren		1 - 5 km
Grote modderkruiper	Vissen		1 - 5 km
Grote vos	Dagvlinders		1 - 5 km
Grote weerschijnvlinder	Dagvlinders		1 - 5 km
Havik	Vogels	wnb-vrl	1 - 5 km
Hazelworm	Reptielen		1 - 5 km

Naam	Groep	Beschermingsregime	Afstand
Iepenpage	Dagvlinders		1 - 5 km
Kamsalamander	Amfibieën	wnb-hrl	1 - 5 km
Kartuizer anjer	Vaatplanten		1 - 5 km
Knolspirea	Vaatplanten		1 - 5 km
Meervleermuis	Zoogdieren	wnb-hrl	1 - 5 km
Oehoe	Vogels	wnb-vrl	1 - 5 km
Poelkikker	Amfibieën	wnb-hrl	1 - 5 km
Rosse vleermuis	Zoogdieren	wnb-hrl	1 - 5 km
Rugstreeppad	Amfibieën	wnb-hrl	1 - 5 km
Ruige dwergvleermuis	Zoogdieren	wnb-hrl	1 - 5 km
Sleedoornpage	Dagvlinders		1 - 5 km
Watervleermuis	Zoogdieren	wnb-hrl	1 - 5 km
Wespendief	Vogels	wnb-vrl	1 - 5 km
Zwarte wouw	Vogels	wnb-vrl	1 - 5 km
Akkerogentroost	Vaatplanten		5 - 10 km
Beekdonderpad	Vissen		5 - 10 km
Blauw guichelheil	Vaatplanten		5 - 10 km
Gevlekt zonneroosje	Vaatplanten		5 - 10 km
Glad biggenkruid	Vaatplanten		5 - 10 km
Gladde slang	Reptielen	wnb-hrl	5 - 10 km
Grote leeuwenklauw	Vaatplanten		5 - 10 km
Heikikker	Amfibieën	wnb-hrl	5 - 10 km
Kleine wolfsmelk	Vaatplanten		5 - 10 km
Korensla	Vaatplanten		5 - 10 km
Levendbarende hagedis	Reptielen		5 - 10 km
Ringslang	Reptielen		5 - 10 km
Rosse / Bos- / Tweekleurige vleermuis / Laatvlieger	Zoogdieren	wnb-hrl	5 - 10 km
Waterspitsmuis	Zoogdieren		5 - 10 km
Wolf	Zoogdieren	wnb-hrl	5 - 10 km
Zandhagedis	Reptielen	wnb-hrl	5 - 10 km
Adder	Reptielen		10 - 25 km
Alpenwatersalamander	Amfibieën		10 - 25 km
Baardvleermuis	Zoogdieren	wnb-hrl	10 - 25 km
Beekprik	Vissen		10 - 25 km

Bijlage 3: Nader onderzoek

Naderonderzoek Palmlaan 1 Etten
Soortgroep vleermuis, huismus, steenmarter, kleine marterachtigen, steenuil en kerkuil

Foreest Groen Consult BV

Naderonderzoek Palmlaan 1 Etten
Soortgroep vleermuis, huismus, steenmarter, kleine marterachtigen, steenuil en kerkuil

Opdrachtgever: Kubiek Ruimtelijke Plannen
[redacted]

Datum: 8 juli 2024

Status: **Definitief**

Uitvoering: Foreest Groen Consult B.V.
[redacted]
E [redacted]@foreestgroenconsult.nl
Wwww.foreestgroenconsult.nl

Inhoudsopgave

1 INLEIDING 4

2 METHODE VAN ONDERZOEK 5

2.1 BESCHRIJVING VAN HET PLANGEBIED 5
2.2 VLEERMUIZEN 6
2.2.1 Vaste rust- en verblijfplaatsen 6
2.2.2 Vliegroute 7
2.3 HUISMUS 9
2.4 STEENMARTER 9
2.5 KLEINE MARTERACHTIGEN 9
2.6 STEENUIL 9
2.7 KERKUIL 10

3 RESULTATEN 11

3.1 VLEERMUIZEN 11
3.1.1 Vaste rust- en verblijfplaatsen 11
3.1.2 Vliegroutes 12
3.1.3 Foerageergebieden 13

3.2 HUISMUS 14

3.4 STEENMARTER EN KLEINE MARTERACHTIGEN 14
3.6 STEENUIL 16
3.7 KERKUIL 17
3.8 OVERIGE WAARNEMINGEN 18
3.8.1 Rosse vleermuis 18
3.8.2 Roek 18
3.8.3 Ekster 18

4 CONCLUSIE 19

4.1 VLEERMUIS 19
4.1.1 Verblijfplaatsen 19
4.1.2 Vliegroute 19
4.1.3 Foerageergebieden 20
4.2 HUISMUS 20
4.3 STEENMARTER EN KLEINE MARTERACHTIGEN 21
4.6 STEENUIL 21
4.7 KERKUIL 21
4.8 OVERIGE WAARNEMINGEN 21
3.8.1 Rosse vleermuis 21
3.8.2 Roek 22
3.8.3 Ekster 22

5 SAMENVATTING 23

6 ADVIES 24

6.1 INTRINSIEKE WAARDE 24
6.2 AANVRAGEN VAN EEN ONTHEFFING VOOR 24

1 Inleiding

In opdracht van Kubiek Ruimtelijke Plannen is een nader onderzoek uitgevoerd naar een aantal beschermde diersoorten en soortgroepen op de locatie aan de Palmlaan in Etten.

De reden voor dit nader onderzoek is dat er plannen zijn om woningen te bouwen op dit perceel.

In mei 2023 is door Foreest Groen Consult BV een quickscan natuuronderzoek uitgevoerd: “Quickscan natuuronderzoek Zeven percelen, Palmlaan 1 te Etten”. Uit deze quickscan kwamen een aantal soorten en soortgroepen naar voren waarvoor de plannen mogelijk nadelig uitvallen.
Het betreft de volgende soorten en soortgroepen:

- Vleermuizen (verblijfplaatsen en vliegroute);
- Huismus;
- Steenmarter;
- Kleine marterachtigen (bunzing en wezel);
- Steenuil;
- Kerkuil.

Voor al deze soorten en soortgroepen is in het voorjaar en najaar van 2023 een nader onderzoek uitgevoerd.

Het nader onderzoek is uitgevoerd door [redacted] werkzaam als ecologen bij Foreest Groen Consult BV.
De rapportage is uitgevoerd door [redacted] werkzaam als ecoloog bij Foreest Groen Consult BV.

2 Methode van onderzoek

2.1 Beschrijving van het plangebied

Het plangebied wordt ingesloten tussen een woonwijk aan de noordkant en de N317 en N335 aan de zuidkant. In het midden van het perceel staat een woonhuis, grote schuur en een kleine vervallen schuur. De rest van het plangebied heeft een agrarisch bestemmingsplan. Het woonhuis aan de Palmlaan 1 is geen deel van het plangebied. Naast het woonhuis is een oude boomgaard met daaromheen ruig-begroeide weides met enkele bomen en hoge struiken. Aan de oostzijde grenst het plangebied aan een voormalig tuinpark, waar 'bosvorming' plaatsvindt. Aan de westzijde grenst het plangebied aan weide met een natte poel waar een overstort van het riool op uitmondt.

Afbeelding 1, Ligging van het onderzochte terrein, het terrein is met een rode lijn omcirkeld.

2.2 Vleermuizen

2.2.1 Vaste rust- en verblijfplaatsen

Voor het onderzoek naar vaste rust- en verblijfplaatsen is het geldende vleermuisprotocol 2021 gevolgd. Om een goed inzicht te krijgen in de huidige situatie zijn hiervoor twee clusters bij de gebouwen ingesteld. Deze clusters zijn weergegeven in afbeelding 2. In totaal zijn er 5 bezoeken van elk 2,0 uur per cluster afgelegd. Een van de bezoeken heeft plaatsgevonden voor zonsopkomst in verband met de mogelijke aanwezigheid van de gewone dwergvleermuis. De overige bezoeken hebben plaatsgevonden in de avond.

Najaarsonderzoek

Omdat de twee clusters naast elkaar liggen en om aan de inspanningsverplichting te voldoen is bij één bezoek de twee clusters tegelijkertijd voor vier uur lang geobserveerd door één waarnemer. Bij het andere bezoek zijn de twee clusters door twee waarnemers geobserveerd. Dit was alleen het geval tijdens het najaarsonderzoek.

Data en duur bezoeken:

Cluster	Bezoek	Datum	Onderzoeker	Omstandigheden	Tijdstip
1	1	23-05-2023	[redacted]	11°C, 0/8, 3/4 Bft - 10°C, 0/8, 1 Bft	21:30-23:30
	2	29-06-2023		18°C, 3/8, 1 Bft - 18°C, 8/8, 1 Bft	03:20 - 05:20
	3	13-07-2023		18 °C, 2/8 , 1 Bft - 17 °C, 1/8, 1 Bft	21:50-23:50
	4	02-09-2023		18 °C, 8/8, 1 Bft - 19 °C, 8/8, 1 Bft	00:00 - 02:00
	5	20-09-2023		19 °C, 6/8, 3 Bft - 19 °C, 1/8, 3 Bft	22:00 – 02:00
2	1	23-05-2023		11°C, 0/8, 3/4 Bft - 10°C, 0/8, 1 Bft	21:30-23:30
	2	29-06-2023		18°C, 3/8, 1 Bft - 18°C, 8/8, 1 Bft	03:20 - 05:20
	3	11-07-2023		24 °C, 1/8, 2 Bft- 23 °C, 4/8, 2 Bft	21:55 - 23:55
	4	01-09-2023		12 °C, 7/8, 1 Bft - 13 °C, 7/8, 1 Bft	00:00 - 02:00
	5	20-09-2023		19 °C, 6/8, 3 Bft - 19 °C, 1/8, 3 Bft	22:00 – 02:00

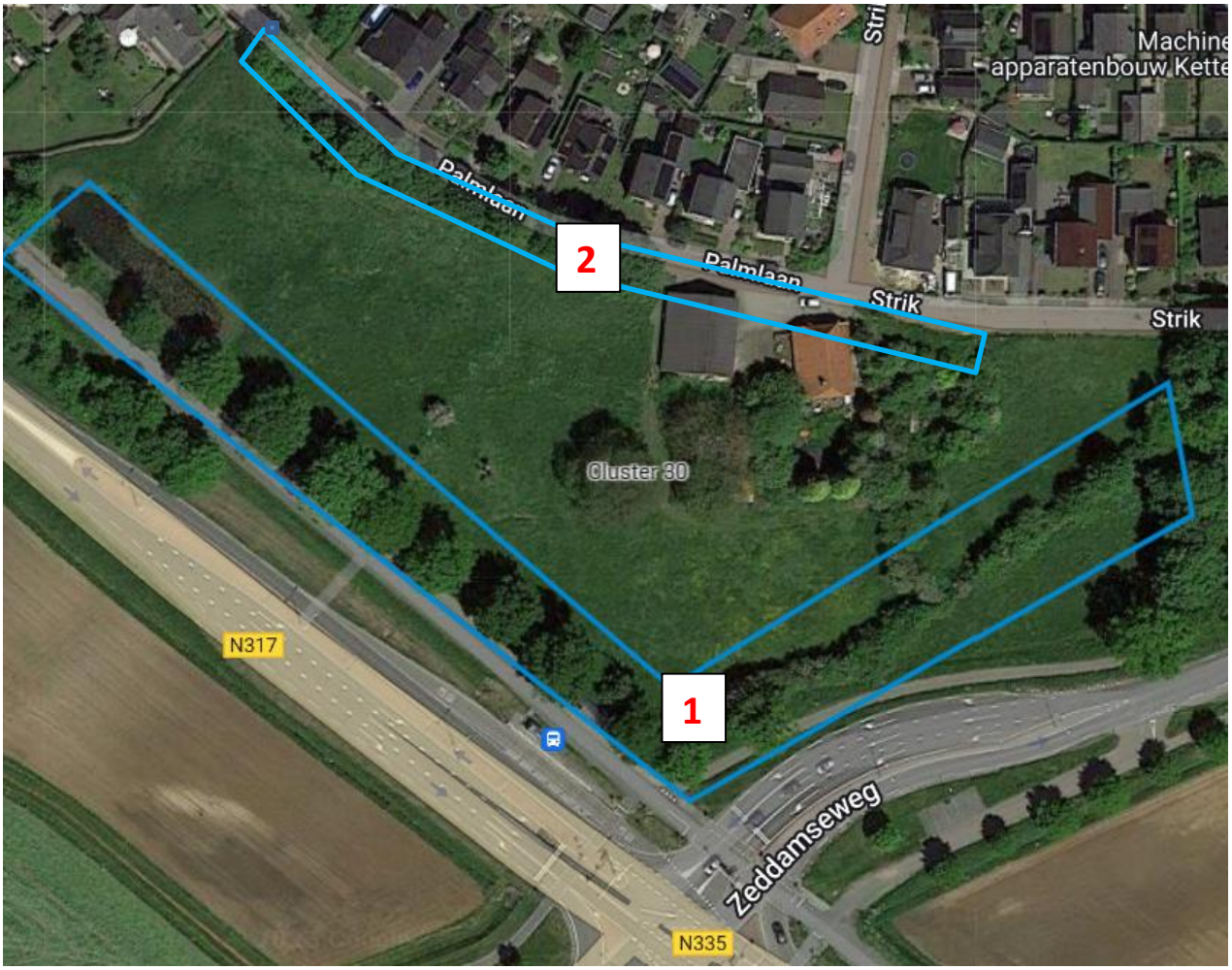
Afbeelding 2, De tekstvakken met 1 en 2 geven aan waar het onderzoek naar vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen heeft plaatsgevonden. Het plangebied is met een rode lijn omlijnd.

2.2.2 Vliegroute

Voor het onderzoek naar vliegrouten is het geldende vleermuisprotocol 2021 gevolgd. Bij de mogelijke vliegroute gaat het om één bomenrij in het zuiden van het plangebied en één langs de palmlaan. De vliegroute langs de palmlaan loopt langs cluster 1 en is bij het onderzoek naar cluster 1 meegenomen. De clusters zijn aangegeven in afbeelding 3. Om een goed inzicht te krijgen in de huidige situatie zijn hiervoor in totaal twee bezoeken van elk 2,0 uur afgelegd.

Data en duur bezoeken:

route	Bezoek	Datum	Onderzoeker	Omstandigheden	Tijdstip
1	1	28-06-2023	[redacted]	20 °C, 8/8, 0 Bft - 20 °C, 8/8, 0 Bft	22:00-00:00
	2	01-09-2023		18 °C, 8/8, 2 Bft - 18 °C, 8/8, 2 Bft	21:45-23:45
2	1	23-05-2023		11°C, 0/8, 3/4 Bft - 10°C, 0/8, 1 Bft	21:30-23:30
	2	20-09-2023		19 °C, 6/8, 3 Bft - 19 °C, 1/8, 3 Bft	19:45 – 21:45

Afbeelding 3, Ligging van de cluster voor het onderzoek naar vliegroute

Tijdens de bezoeken voldeed het weer aan de normen die hiervoor in het vleermuisprotocol zijn gesteld. Het onderzoek gebeurt op zicht en met behulp van een batdetector, een Petterson D240 en de inzet van een Batlogger. De batlogger is de dag na het onderzoek uitgelezen met het programma Bat Explorer van Elektron. Vervolgens zijn de opgeslagen gegevens verwerkt.

2.3 Huismus

Conform kennisdocument huismus, BIJ12, zijn in de periode tussen 1 april en 15 mei twee gerichte inventarisatie ronden uitgevoerd tijdens goede weersomstandigheden en een rustig moment.

Data van bezoeken:

Bezoek	Datum	Onderzoeker	Omstandigheden	Tijdstip
1	15-04-2023	[redacted]	11 ^{0}C, 0/8, 1 Bft - 13 ^{0}C, 1/8, 1 Bft	14:35 - 15:55
2	04-05-2023		9 °C,0/8, 1 Bft - 14 °C, 1/8, 1 Bft	8:20 - 9:50

2.4 Steenmarter

De aanwezigheid van de steenmarter is 6 weken lang met cameravallen (type struikrover) onderzocht. De cameravallen hebben hier tussen 13 juli 2023 en 24 augustus gestaan.

2.5 Kleine marterachtigen

De aanwezigheid van de kleine marterachtigen is met cameravallen (type struikrover en marterbox) onderzocht conform de handleiding kleine marterachtigen. Hiervoor zijn twee struikrovercamera's en één marterbox voor 6 weken ingezet op de planlocatie. De cameravallen hebben hier tussen 13 juli 2023 en 24 augustus gestaan.

2.6 Steenuil

Conform kennisdocument Steenuil BIJ12 zijn in de periode tussen 1 februari en 30 april drie gerichte inventarisatie ronden uitgevoerd tijdens goede weersomstandigheden.
Daarnaast is bij alle uit gevoerde vleermuisonderzoeken ook de steenuil gemonitord. Bij het plaatsen en ophalen van de cameravallen is de locatie nagelopen op sporen die op de aanwezigheid van de steenuil kunnen wijzen.

Data van bezoeken:

Bezoek	Datum	Onderzoeker	Omstandigheden	Tijdstip
1	27-02-2023	[redacted]	4^{0}C, 1/8, 3 Bft - 1^{0}C, 2/8, 2 Bft	18:00-20:40
2	14-03-2023		5˚C, 3/8, 3 Bft - 1˚C, 0/8, 2 Bft	19:00-21:45
3	04-04-2023		6˚C, 0/8, 3 Bft - 2˚C, 0/8, 2 Bft	20:10-22:45

2.7 Kerkuil

Conform kennisdocument Kerkuil BIJ12 zijn in de periode tussen 1 februari en 15 oktober drie gerichte inventarisatie ronden uitgevoerd tijdens goede weersomstandigheden. De onderzoeken zijn gecombineerd of voorafgaand aan onderzoeken naar steenuil en vleermuizen uitgevoerd. Bij het plaatsen en ophalen van de cameravallen is de locatie nagelopen op sporen die op de aanwezigheid van de kerkuil kunnen wijzen.

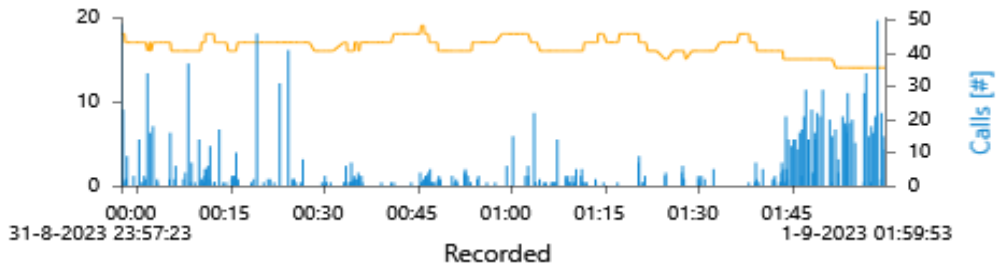
Data van bezoeken:

Bezoek	Datum	Onderzoeker	Omstandigheden	Tijdstip
1	27-02-2023	[redacted]	4^0C, 1/8, 3 Bft - -1^0C, 2/8, 2 Bft	18:00-20:40
2	11-07-2023		24 °C, 1/8, 2 Bft- 23 °C, 4/8, 2 Bft	21:50 - 23:55
3	20-09-2023		20 °C, 6/8, 3 Bft - 19 °C, 1/8, 3 Bft	19:45 – 22:15

3 Resultaten

3.1 Vleermuizen

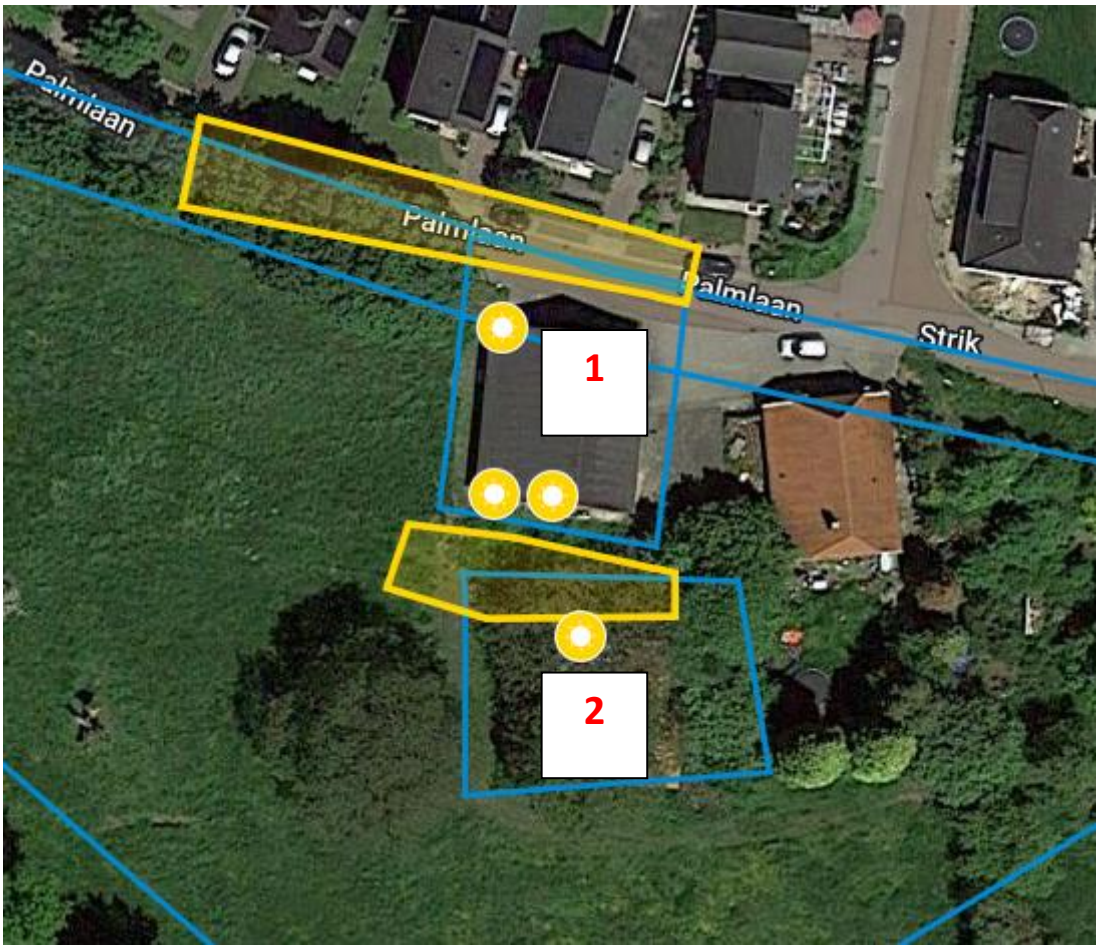
3.1.1 Vaste rust- en verblijfplaatsen

Afbeelding 4, Activiteit van vleermuizen tijdens het najaar onderzoek bij cluster 2.

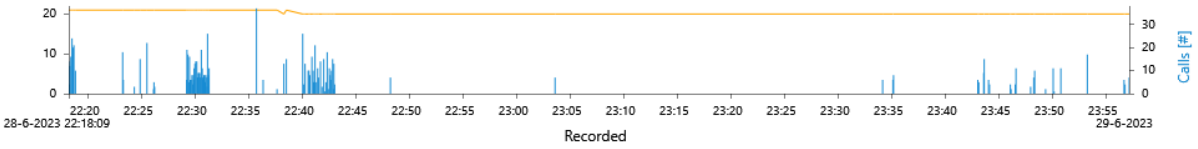
Type verblijf	Aantal verblijfplaatsen	Soort	Aantal individuen	Locaties
Winterverblijf	Afwezig	N.V.T	N.V.T	N.V.T
Kraamverblijf	Afwezig	N.V.T	N.V.T	N.V.T
Zomerverblijf	4	Gewone dwergvleermuis	3	• Westelijke hoek van dakrand aan noordzijde cluster 1
			2	• Westelijke hoek van dakrand aan zuidzijde cluster 1
			1	• Dakrand bij top dak aan zuidzijde cluster 1
			1	• Dakrand noordelijke zijde cluster 2
Paarverblijf	2	Gewone dwergvleermuis	2 (1 per baltsterritorium)	• Baltsterritorium langs noordzijde cluster 1 en de Palmlaan • Baltsterritorium tussen de twee clusters in.

Van de baltsende vleermuizen is geen invliegen waargenomen. De exacte locatie van het paarverblijf is hierdoor onbekend.

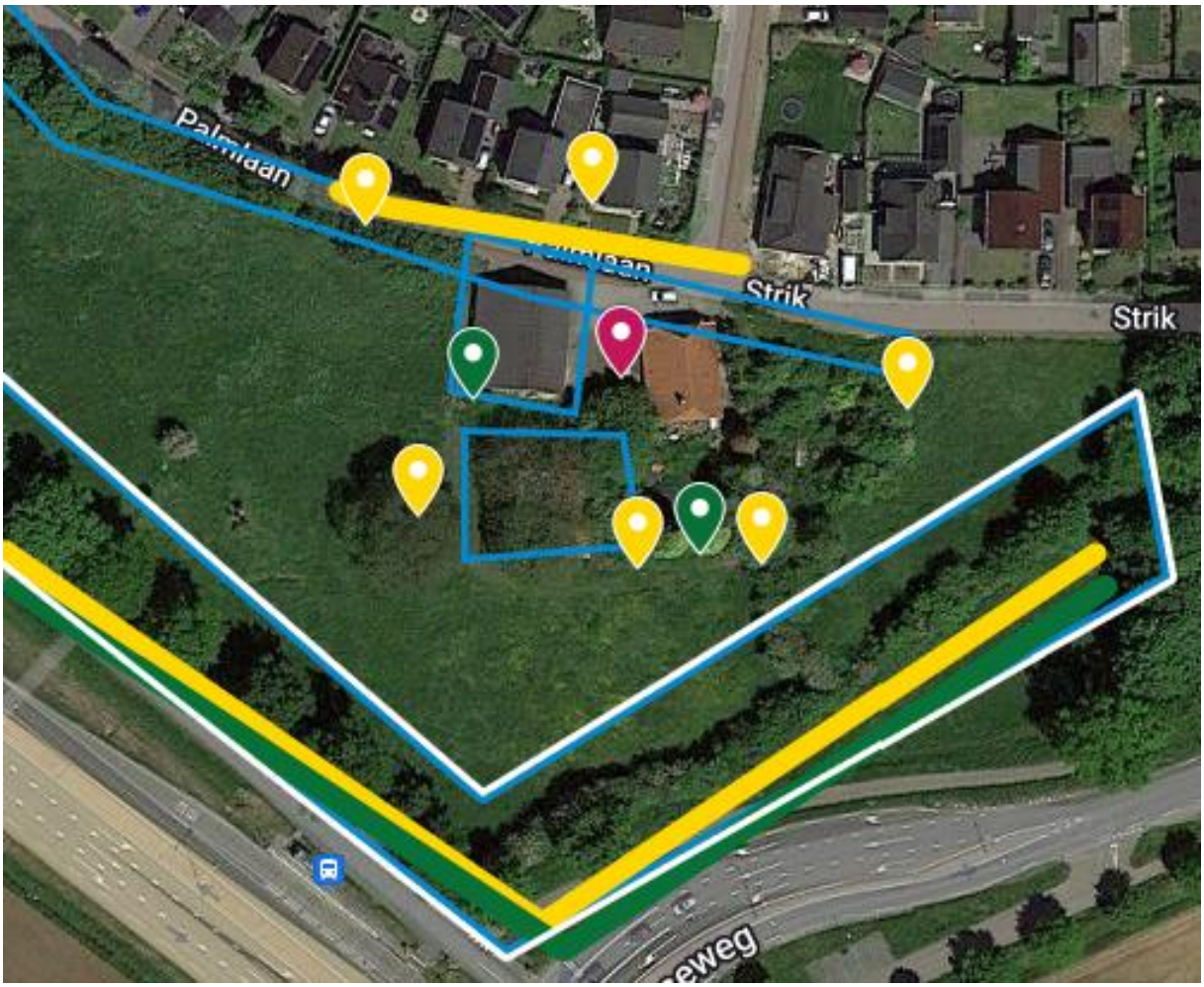
Afbeelding 5, visualisatie de vaste rust- en verblijfplaatsen op de planlocatie. De gele zonnen zijn de locaties van de zomerverblijven. De gele vlakken duiden de locaties van de baltsterritoria aan.

3.1.2 Vliegroutes

Afbeelding 6, activiteit van vleermuizen tijdens een bezoek aan de vliegroute 2.

Er zijn twee vliegroutes waargenomen. Deze vliegroutes staan ingetekend in afbeelding 5. Langs de vliegroutecluster passeerden 12 individuen van gewone dwergvleermuis en 5 individuen van laatvlieger. Langs de Palmlaan ten noorden van het plangebied passeerden 11 individuen van de gewone dwergvleermuis.

Afbeelding 7, visualisatie de vliegrouten op de planlocatie. De gele lijn geven de vliegrouten van de gewone dwergvleermuis weer, de groene lijn de vliegroute van de laatvlieger.

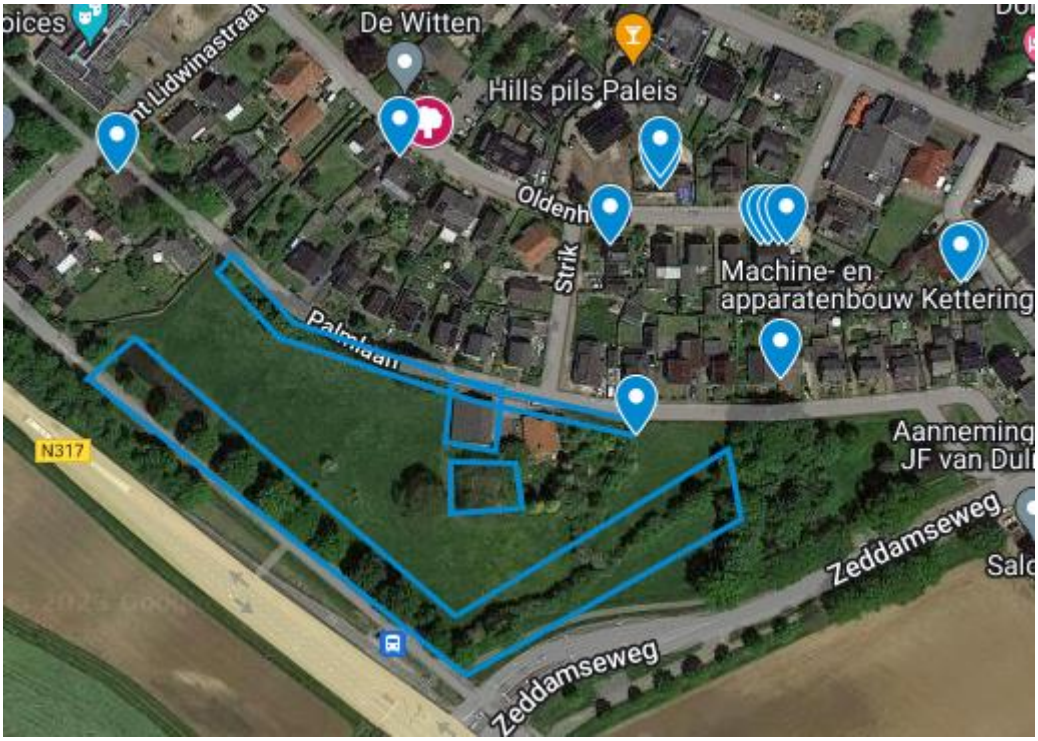
3.1.3 Foerageergebieden

Er zijn twee foerageerden gewone dwergvleermuizen waargenomen. Deze zijn waargenomen bij de tuinen en bomen langs de palmlaan. Daarnaast is enkele keren een foeragerende laatvlieger aangetroffen en passeerde een rosse vleermuis de locatie. De druppels op afbeelding 5 geven de positie aan waar de dieren zijn waargenomen. (gele druppel gewone dwergvleermuis, groene druppel een laatvlieger, maroon rode druppel een rosse vleermuis)

3.2 Huismus

Bij het onderzoek zijn geen nesten aangetroffen in de gebouwen. Daarnaast zijn er ook geen kwetterbosjes rondom de gebouwen aangetroffen. Aan de rand van het plangebied is één zingend mannetje aangetroffen in een struik langs de Strik tegenover huisnummer 5.

Tot slot zijn meerdere huismus nesten en kwetterbosjes in de nabije omgeving aangetroffen.

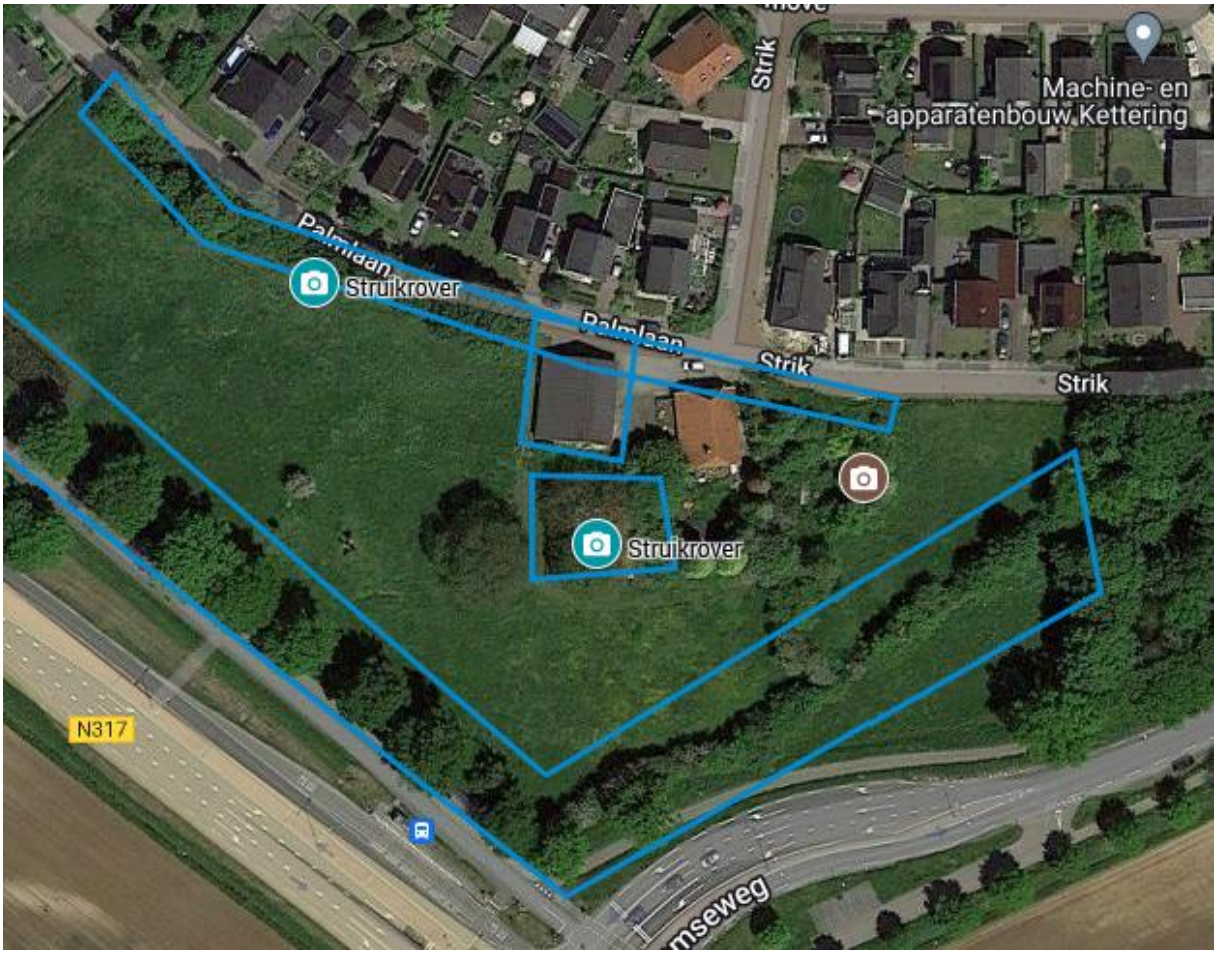

Afbeelding 8, visualisatie van de aangetroffen huismussen. Blauwe druppels geven de nesten of zingende mannetjes (indicatie voor nesten) weer. De paarse boompjes duiden de kwetterbosjes aan.

3.4 Steenmarter en kleine marterachtigen

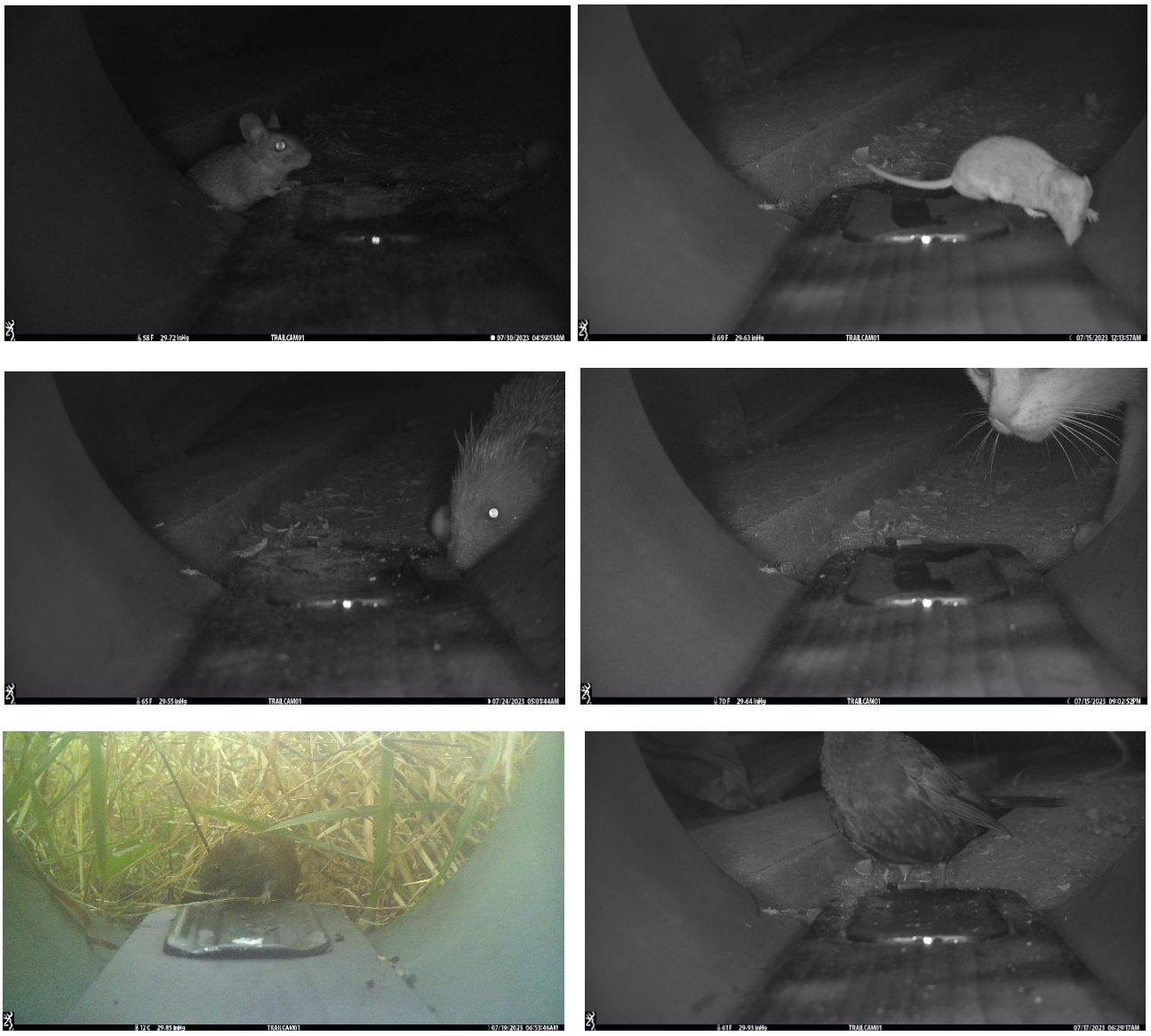
Nader onderzoek naar steenmarter en kleine marterachtigen is een gecombineerd onderzoek, met behulp van cameravallen. De camera's zijn geplaatst op de locaties die door de plannen worden aangetast.

Op geen van de camerabeelden zijn steenmarters of kleine marterachtigen geregistreerd. Op de camerabeelden zijn bosmuis, egel, huiskat, huisspitsmuis, houtduif, rosse woelmuis en slak aangetroffen.

Afbeelding 9, locaties van de camera's, Bruin = marterbox, blauw = struikrover.

Hieronder volgen enkele beelden van de cameravallen.

Afbeelding 10, enkele afbeeldingen van de cameravallen met van links naar rechts, van boven naar beneden: bosmuis, huisspitsmuis, egel, huiskat, rosse woelmuis, merel.

3.6 Steenuil

Steenuilen zijn op de planlocatie niet waargenomen. Wel is één territorium van de steenuil waargenomen in de omgeving. Deze bevindt zich bij de Tappenweg 3 en 4. Deze staat aangeven in afbeelding 9.

Afbeelding 11, waarnemingen van de steenuil. Het bruine symbool geeft de locaties weer waar de steenuil is aangetroffen. Hier gaat het om 1 exemplaar dat zich heeft verplaatst binnen zijn territorium. De planlocatie is met een rode lijn omcirkeld.

3.7 Kerkuil

Bij de onderzoeken is geen kerkuil waargenomen op de planlocatie en in de wijdere omgeving.

3.8 Overige waarnemingen

3.8.1 Rosse vleermuis

Rosse vleermuis is op één avond waargenomen. De vleermuis passeerde de planlocatie langs de oostelijke zijde van cluster 1. Deze soort had verder geen binding met het plangebied.

3.8.2 Roek

In de bomen in het bosje langs de oostgrens van het plangebied is een kolonie roekennesten aangetroffen. Het gaat om een kolonie van circa 10 nesten.

3.8.3 Ekster

In een boom in de westelijke helft van de bomenrij van cluster 3 is een eksternest aangetroffen.

4 Conclusie

4.1 Vleermuis

4.1.1 Verblijfplaatsen

De onderzochte locatie is van belang voor vleermuizen wat betreft vaste rust- en verblijfplaatsen.

Zomerverblijven

Op de locatie zijn vier zomerverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen vastgesteld. Twee verblijven zitten aan de zuidzijde van cluster 1, beiden in de dakrand, waarvan één bij de hoek (2 individuen) en één bij de top (1 individu). Eén verblijf zit in de hoek van de dakrand aan de noordzijde van cluster 1 (3 individuen). Het vierde verblijf zit in de dakrand aan de noordzijde van cluster 2 (1 individu).

Paarverblijven

Daarnaast zijn twee baltsterritoria van de gewone dwergvleermuis vastgesteld. Er zijn geen invlieglocaties vastgesteld. Eén baltsterritorium is vastgesteld tussen de twee clusters in. Rondom dit territorium waren ook drie zomerverblijven vastgesteld. Hierdoor kan het paarverblijf toegekend worden aan één van de drie zomerverblijven. Het betreft daarom een dubbel-doel verblijf. Het andere baltsterritorium is vastgesteld langs de noordzijde van cluster 1 en de Palmlaan. Hier kan het paarverblijf niet zomaar aan het aanwezige zomerverblijf in deze zijde van het cluster worden toegekend. Conform de richtlijnen dient hier dus een extra paarverblijf voor gewone dwergvleermuizen toegekend te worden.

Kraamverblijven en winterverblijven

Kraamverblijven en (massa)winterverblijven zijn niet aangetroffen.

Het slopen van de gebouwen en de nieuwbouw leiden wel tot een overtreding van de Wet natuurbescherming voor wat betreft vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen. Een ontheffing van de Wet natuurbescherming is noodzakelijk.

4.1.2 Vliegroute

De onderzochte locatie is van belang voor vleermuizen wat betreft vliegroute.

Er zijn twee vliegroutes waargenomen. Langs de beplanting aan de zuidrand van het plangebied passeerden 12 individuen van gewone dwergvleermuis en 5 individuen van laatvlieger. De bomenrij zal behouden blijven, maar mogelijk dat bij de nieuwbouw de verlichting toeneemt. In dit geval vindt er wel een verstoring van de vliegroute plaats.

Langs de palmlaan ten noorden van het plangebied passeerden 11 individuen van gewone dwergvleermuis. De bomenrij langs deze straat blijft voor het grootste deel behouden. Wel is het plan om kleine openingen in de beplanting te maken. Indien deze openingen een grootte hebben van meer dan 30 meter, vindt er wel een verstoring van de vliegroute plaats.

Dit geldt ook wanneer er door de nieuwbouw de verlichting bij dit deel van het plangebied toeneemt. Langs de Palmlaan staat op dit moment al openbare verlichting.

Het slopen van de gebouwen en de nieuwbouw leiden mogelijk tot een overtreding van de Wet natuurbescherming voor wat betreft vliegrouten van vleermuizen. Een ontheffing van de Wet natuurbescherming is noodzakelijk indien de verlichting door de nieuwbouw toeneemt bij beide bomenrijen. Een ontheffing van de Wet natuurbescherming is ook noodzakelijk indien de openingen in de bomenrij langs de Palmlaan groter dan 30 meter worden.

4.1.3 Foerageergebieden

Foerageergebieden zijn uitsluitend beschermd indien deze essentieel zijn voor het functioneren van een verblijfplaats. Bij de onderzoeken zijn deze niet vastgesteld. Tijdens het onderzoek zijn foeragerende gewone dwergvleermuizen en een laatvlieger aangetroffen.

Gewone dwergvleermuizen jagen in half opengebieden, langs objecten zoals gevels, water, lantarenpalen, bosranden en ander beplantingen. Van deze objecten worden weliswaar de beplantingen tijdens de werkzaamheden aangetast, foerageergebieden van deze soort blijven ruimschoots voorhanden in de omgeving.

Dit geldt ook voor de laatvlieger die evenals de gewone dwergvleermuis over een grote diversiteit van foerageergebieden beschikt. Ook deze soort jaagt voornamelijk langs beplantingen en andere objecten.

Het slopen van de gebouwen en de herontwikkeling leiden niet tot een overtreding van de Wet natuurbescherming voor wat betreft foerageergebieden van vleermuizen. Een ontheffing van de Wet natuurbescherming is niet noodzakelijk.

4.2 Huismus

De onderzochte locatie is niet van essentieel belang voor de huismus.

Bij het onderzoek zijn geen nesten aangetroffen in de gebouwen en ook geen kwetterbosjes rondom de gebouwen. Wel is één zingende mannetje aangetroffen in een struik langs de Strik, tegenover huisnummer 5, aan de rand van het plangebied. Dit geeft aan dat het plangebied deel uitmaakt van het territorium. Er zijn echter genoeg nestplaatsen en kwetterbosjes aangetroffen in de omgeving waardoor de planlocatie niet van essentieel belang is voor de huismus.

Het slopen van de gebouwen en de nieuwbouw leiden niet tot een overtreding van de Wet natuurbescherming voor wat betreft de huismus. Een ontheffing van de Wet natuurbescherming is niet noodzakelijk.

4.3 Steenmarter en kleine marterachtigen

De onderzochte locatie is niet van belang voor steenmarter of kleine marterachtigen. Op geen van de camerabeelden zijn steenmarters of kleine marterachtigen geregistreerd.
De andere zoogdieren die op de beelden zijn vastgelegd: bosmuis, huisspitsmuis, egel en rosse woelmuis zijn vrijgesteld bij ruimtelijke ontwikkeling in de provincie Gelderland.

Het slopen van de gebouwen en de nieuwbouw leiden niet tot een overtreding van de Wet natuurbescherming. Een ontheffing van de Wet natuurbescherming is niet noodzakelijk.

4.6 Steenuil

De onderzochte locatie is niet van belang voor steenuil.

Tijdens de onderzoeken zijn geen steenuilen aangetroffen op de planlocatie. De soort is niet gehoord en er zijn ook geen sporen aangetroffen.
Wel is er één territorium van een steenuil waargenomen in de omgeving. Dit territorium bevindt zich bij de Tappenweg 3 en 4. Deze locatie ligt op meer dan 300 meter (480 meter), waardoor de planlocatie buiten dit territorium ligt. Tussen het territorium en de planlocatie ligt bovendien de N317 die ter hoogte van de planlocatie een vierbaansweg is en daarmee een wezenlijke barrière vormt voor de steenuil.

Het slopen van de gebouwen en de nieuwbouw leiden niet tot een overtreding van de Wet natuurbescherming voor wat betreft de Steenuil. Een ontheffing van de Wet natuurbescherming is niet noodzakelijk.

4.7 Kerkuil

De onderzochte locatie is niet van belang voor kerkuil. Tijdens de onderzoeken zijn geen kerkuilen aangetroffen op de planlocatie en in de omgeving. De soort is niet gehoord en er zijn ook geen sporen aangetroffen.

Het slopen van de gebouwen en de nieuwbouw leiden niet tot een overtreding van de Wet natuurbescherming voor wat betreft de Kerkuil. Een ontheffing van de Wet natuurbescherming is niet noodzakelijk.

4.8 Overige waarnemingen

3.8.1 Rosse vleermuis

De onderzochte locatie is niet van belang voor de rosse vleermuis.

Rosse vleermuis is waargenomen toen het de oostelijke zijde van cluster 1 passeerden. Deze soort had verder geen binding met het plangebied.

Het slopen van de gebouwen en de nieuwbouw leiden niet tot een overtreding van de Wet natuurbescherming voor wat betreft de rosse vleermuis. Een ontheffing van de Wet natuurbescherming is niet noodzakelijk.

3.8.2 Roek

In bomen in het bosje langs de oostgrens van het plangebied een kolonie roekennesten aangetroffen. Het gaat hier om meer dan 10 nesten. Deze kolonienesten zijn het jaarrond beschermd.

Dit bosje zal volgens de plannen geen veranderingen ondergaan. Mocht dit bosje worden aangetast en moeten koloniebomen verdwijnen dan is een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk. In dat geval is nog een extra nader onderzoek nodig om de precieze omvang van de populatie vast te stellen.

Het slopen van de gebouwen en de nieuwbouw leiden niet tot een overtreding van de Wet natuurbescherming voor wat betreft de roek. Een ontheffing van de Wet natuurbescherming is niet noodzakelijk zolang het bosje niet wordt aangetast.

3.8.3 Ekster

De onderzochte locatie is van belang voor de ekster.

In een boom in de westelijke helft van de bomenrij aan de zuidrand van de planlocatie is een eksternest aangetroffen. Eksternesten zijn categorie 5 nesten. Deze nesten kunnen als permanente verblijfplaats kwalificeren indien geen c.q. onvoldoende alternatieve locaties aanwezig zijn. In de omgeving van de planlocatie zijn grote opgaande bomen in ruime mate voorhanden. Hierdoor is het eksternest alleen tijdens de broedperiode beschermd indien dit nest ook daadwerkelijk wordt gebruikt. Bovendien blijft de bomenrij waar de nestboom in staat behouden.

Het slopen van de gebouwen en de nieuwbouw leiden niet tot een overtreding van de Wet natuurbescherming voor wat betreft de ekster. Een ontheffing van de Wet natuurbescherming is niet noodzakelijk.

5 Samenvatting

In de onderstaande tabel staan de onderdelen waarop de Wet natuurbescherming bij de huidige plannen wordt overtreden en waar een ontheffing voor noodzakelijk is.

Soort	Onderdeel	Aantal	Locaties	Aantal individuen
Gewone dwergvleermuis	Zomerverblijfplaats	4	• Westelijke hoek van dakrand aan noordzijde cluster 1	3
			• Westelijke hoek van dakrand aan zuidzijde cluster 1	2
			• Dakrand bij top dak aan zuidzijde cluster 1	1
			• Dakrand noordelijke zijde cluster 2	1
	Paarverblijf	1	• Baltsterritorium langs noordzijde cluster 1 en de Palmlaan	1

Eén baltsterritorium is vastgesteld tussen de twee clusters in. Rondom dit territorium waren ook drie zomerverblijven vastgesteld. Hier kan het paarverblijf toegekend worden aan één van de drie zomerverblijven. Het betreft daarom een dubbel-doel verblijf.

Indien de verlichting toeneemt met de komt van de nieuwbouw is er nog een extra ontheffing noodzakelijk voor vliegrouten. Een extra ontheffing voor vliegroute is ook noodzakelijk indien de openingen in de bomenrij langs de palmlaan groter dan 30 meter worden.

Indien het bosje langs de oostgrens van het plangebied worden aangetast, dan is ook een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk voor de roekenkolonie. In dat geval is nog een extra nader onderzoek nodig om de precieze omvang van de populatie vast te stellen.

6 Advies

6.1 Intrinsieke waarde

Onder de wet natuurbescherming wordt elk in het wild levende dier of inheemse plant beschermd. Ook diersoorten of diergroepen, die niet in de lijsten van de flora en faunawet voorkomen, bezitten deze bescherming. Voorwaarde is wel dat het inheemse dieren betreft. Dit is de intrinsieke waarde van het dier of de plant.
Het is daarom aan te bevelen om direct voorafgaande aan de werkzaamheden het plangebied en de omgeving te controleren op de aanwezigheid van dieren. Worden dieren aangetroffen moeten deze de kans krijgen om zich in veiligheid te brengen. Ook tijdens de werkzaamheden dient met de aanwezigheid van dieren rekening te worden gehouden. Treft men een dier aan dan moet deze de kans krijgen om zich in veiligheid te brengen, of moet het dier in veiligheid gebracht worden. Worden onverhoopt beschermde diersoorten aangetroffen dan moeten de werkzaamheden worden gestaakt en een passende oplossing worden gezocht.

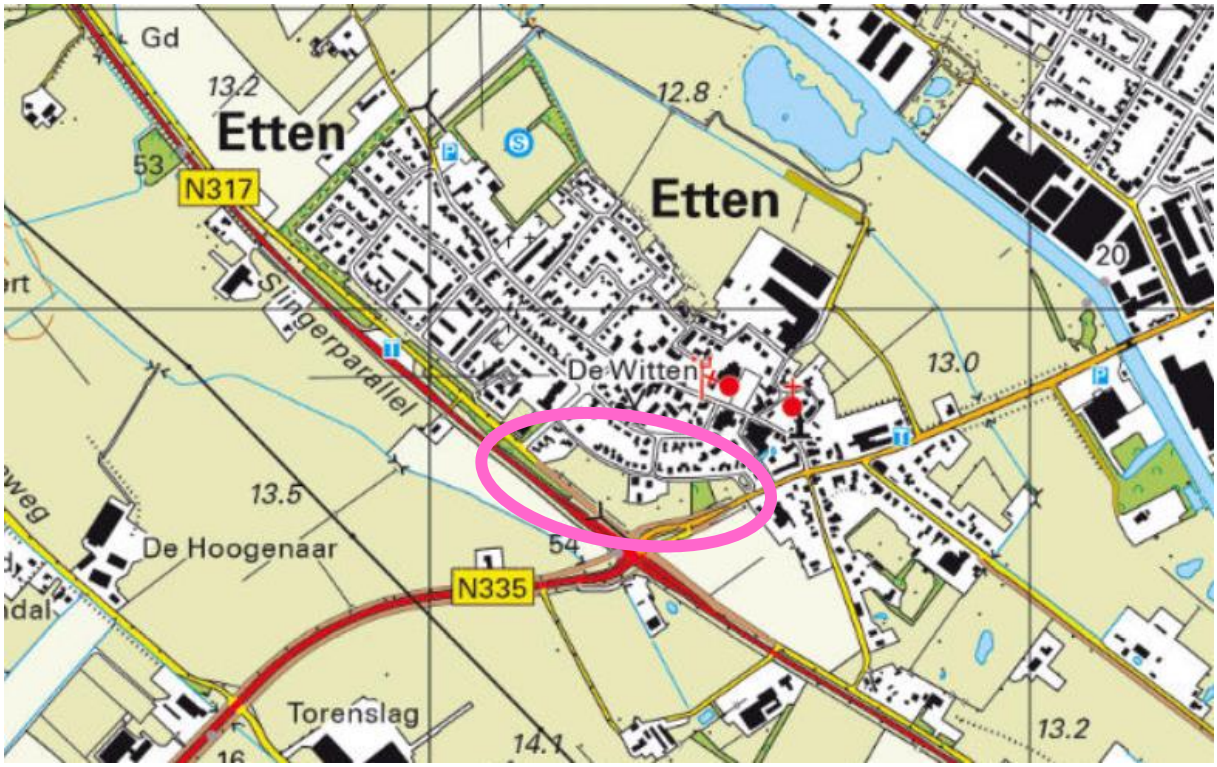
6.2 Aanvragen van een ontheffing voor

Geadviseerd wordt om voor vier zomerverblijven en één paarverblijf van gewone dwergvleermuis een ontheffing van de Wet natuurbescherming aan te vragen.

Door tijdig een ontheffing aan te vragen kan ook op tijd worden begonnen met de mitigerende maatregelen en kan de gewone dwergvleermuis langzaam wennen aan de veranderingen in zijn leefgebied.

Bijlage 4: Plan van aanpak op basis van worst-case

Plan van Aanpak marters, uilen, roofvogels, huismus en vleermuizen
Zeven percelen, Palmlaan 1 te Etten

Foreest Groen Consult BV

Plan van Aanpak marters, uilen, roofvogels, huismus en vleermuizen
Zeven percelen, Palmlaan 1 te Etten

Opdrachtgever:	Kubiek Ruimtelijke Plannen [redacted]
Datum:	23 maart 2023
Status:	**Definitief**
Uitvoering:	Foreest Groen Consult B.V. [redacted] E [redacted]@foreestgroenconsult.nl W www.foreestgroenconsult.nl

Inhoudsopgave

1. Inleiding 4
2. Locatie 5
3. Omvang van soorten 7
   3.1 Aantallen 7
   3.2 Mitigatieverplichting 7
4. Bunzing, wezel & steenmarter 8
   4.1. Fase van werkzaamheden 8
   4.2. Ongeschikt maken 8
   4.3. Nieuwe rust- en verblijfplaatsen 8
5. Kerkuil 10
   5.1. Fase van werkzaamheden 10
   5.2. Mitigatie 10
   5.3. Ongeschikt maken 10
6. Steenuil 12
   6.1. Fase van werkzaamheden 12
   6.2. Mitigatie 12
   6.3. Ongeschikt maken 12
7. Huismus 14
   7.1. Fase van werkzaamheden 14
   7.2. Mitigatie 14
   7.3. Ongeschikt maken 15
8. Gewone dwergvleermuis 16
   8.1. Fase van werkzaamheden 16
   8.2. Tijdelijke mitigatie 16
   8.3. Ongeschikt maken 18
   8.4. Permanente mitigatie 19
9. Werkprotocol 21
   9.1. Voor de start van de werkzaamheden 21
   9.2. Ongeschikt maken 21
   9.3. Tijdens werkzaamheden 22
   9.4. Na uitvoering van de werkzaamheden 22
   9.5. Overig 22
10. Literatuurlijst 23
11. Advies 24
   11.1. Intrinsieke waarde 24
   11.2. Invloed weer 24
   11.3. Broedvogels 24
   11.4. Behoud tijdelijke vleermuisverblijven 24

Bijlage 1: Quickscan 25

1. Inleiding

In opdracht van Kubiek Ruimtelijke Plannen is dit plan van aanpak geschreven voor de omgang met enkele beschermde soorten bij zeven percelen aan de Palmlaan te Etten. Het voornemen is om op dit terrein woningen te bouwen.

Dit plan van aanpak gaat uit van een worst case benadering. Dit plan van aanpak voldoet aan de regels ten aanzien van mitigatie voor beschermde soorten, maar met dit plan van aanpak kan geen ontheffing worden aangevraagd voor de beschermde soorten. Hiervoor zal eerst nader onderzoek moeten plaatsvinden. Daarnaast is voor een ontheffing ook een wettelijk belang noodzakelijk. Door zonder ontheffing te werken kan toetsing door het bevoegde gezag achteraf mogelijk zijn. Dit is bij de opdrachtgever bekend.

De basis voor dit plan van aanpak is de op 27 oktober 2021 uitgevoerde quickscan: *Quickscan natuuronderzoek Zeven percelen, Palmlaan 1 te Etten, Foreest Groen Consult BV, 11 november 2021*".

Dit plan van aanpak is opgesteld door [redacted], werkzaam als ecoloog bij Foreest Groen Consult BV.

2. Locatie

De locatie bevat meerdere onbewoonde percelen, voor het adres wordt ter aanduiding de Palmlaan 1 gebruikt. Dit woonhuis valt buiten het plangebied.

Straat: Palmlaan 1
Postcode 7075 AJ
Plaats: Etten
Gemeente; Gemeente Oude IJsselstreek
Provincie: Gelderland
Coördinaten: 51.9150436, 6.337254
Kadastraal bekend: GDG00-M-2816; GDG00-M-2692; GDG00-M-2689

Afbeelding 1: Kadastrale kaart (bron: https://kadastralekaart.com/kaart/perceel/GDG00/M/2816)

Het plangebied wordt ingesloten tussen een woonwijk aan de noordkant en de N317 en N335 aan de zuidkant. In het midden van het perceel staat een woonhuis, schuur en een kleine vervallen schuur. Het woonhuis aan de Palmlaan 1 is geen deel van het plangebied. Naast het woonhuis is een oude boomgaard met daaromheen ruig-begroeide weides met enkele bomen en hoge struiken. Aan de weg bevindt zich een ondiepe greppel omgeven door zomereiken. Aan de oostzijde grenst het plangebied aan een voormalig tuinpark, waar ‘bosvorming’ plaatsvindt. Aan de westzijde grenst het plangebied aan weide met een natte poel waar een overstort van het riool op uitmondt.

Afbeelding 2: Bebouwing bij planlocatie (zuid van rode lijn). 1) Grote schuur, 2) kleine vervallen schuur en 3) woonhuis buiten planlocatie.

3. Omvang van soorten

Uit de quickscan (zie bijlage 1) komen een aantal soorten en soortgroepen naar voren:

- Op het erf:
  - Bunzing;
  - Wezel;
  - Steenmarter;
- Kleine ingevallen schuur:
  - Kerkuil;
  - Steenuil;
  - Huismus;
  - Gewone dwergvleermuis;
- Grote schuur:
  - Gewone dwergvleermuis;
- Roekenkolonie bosje oostzijde (deze blijft behouden, hier dient enkel in de planning rekening mee te worden gehouden).

Met deze soorten moet bij de plannen voor de sloopwerkzaamheden rekening worden gehouden.

3.1 Aantallen

Tabel 1: Aantal dier(soorten) onder de wordt case benadering

Soort	Aantal (st)	Omschrijving
Bunzing	1	Het gebied kan leefgebied zijn van één territoriale bunzing
Wezel	1	Het gebied kan leefgebied zijn van één territoriale wezel
Steenmarter	1	Het gebied kan leefgebied zijn van één territoriale steenmarter
Kerkuil	1	De kleine schuur kan functioneren als één verblijfplaats voor een territoriale kerkuil
Steenuil	1	De kleine schuur kan functioneren als één verblijfplaats voor een territoriale steenuil
Huismus	13	De lengte van het gebouw bedraagt 13 meter en er wordt uitgegaan van 1 broedpaar per 2 meter aan weerszijden van het dak
Vleermuizen	8 zomer/ paarverblijven en 1 kraamverblijf voor de gewone dwergvleermuis	Elke zijde van beide gebouwen heeft een zomer/ paarverblijf. In de grote schuur bevindt zich één kraamverblijf. Kraamverblijven zijn in de kleine schuur uitgesloten. Door de wijze waarop de schuren zijn gebouwd is een massawinterverblijf uit te sluiten.

3.2 Mitigatieverplichting

Voor al deze soorten moeten voor, tijdens en na de verbouwing voldoende verblijfplaatsen aanwezig zijn. Dit betekent dat de volgende maatregelen moeten worden genomen:

Tabel 2: Mitigatieverplichting onder de worst case benadering

Soort	Aantal (st)	Tijdelijk	Permanent
Bunzing	1	Direct permanent	2 takhout rillen op het terrein
Wezel	1	Direct permanent	2 takhout rillen op het terrein
Steenmarter	1	Direct permanent	2 takhout rillen op het terrein
Kerkuil	1	Direct permanent	4 kasten verspreid over het terrein
Steenuil	1	Direct permanent	2 kasten verspreid over het terrein
Huismus	13	Direct permanent	Volledige dak van nieuwe woningen toegankelijk maken
Gewone dwergvleermuis	8 paar/ zomerverblijven en 1 kraamverblijf voor gewone dwergvleermuis	Direct permanent	Spouw nieuwe woningen op 36 plaatsen geschikt maken voor de gewone dwergvleermuis (waarvan minimaal 4 kopgevels die functioneren als kraamverblijf)

4. Bunzing, wezel & steenmarter

Soort	Aantal (st)	Tijdelijk	Permanent
Bunzing	1	Direct permanent	2 takhout rillen op het terrein
Wezel	1	Direct permanent	2 takhout rillen op het terrein
Steenmarter	1	Direct permanent	2 takhout rillen op het terrein

Voor de bunzing, wezel en steenmarter kunnen schuilplaatsen op het erf bij de stapels planken en takken verdwijnen. Er gaat geen essentieel deel van het foerageergebied van deze soorten verloren. Gezien de werkwijze en type nieuwe verblijfplaatsen voor deze drie soorten hetzelfde is, worden ze hier samen besproken.

4.1. Fase van werkzaamheden

- Voor 1 juni 2024 plaatsen van 4 marterhopen en 2 marternestkasten;
- Schuilplaatsen ongeschikt maken in de periode 1 september – 1 november 2024.

4.2. Ongeschikt maken

De meest kwetsbare periode is van 15 maart – 1 september (Bouwens, Handreiking kleine marters, 2017). De schuilplaatsen dienen ongeschikt te worden gemaakt in de periode 1 september – 1 november 2024. Door dit voor 1 november uit te voeren wordt ook de kwetsbare periode van de egel vermeden. Ongeschikt maken gebeurd middels het verwijderen van opgaande begroeiing op de locaties van huizenbouw. Deze locaties worden gemaaid op 10 cm boven het maaiveld, waarbij één kant op wordt gemaaid. Het maaisel wordt direct afgevoerd. Hiernaast worden op de locaties van woningbouw alle mogelijke rustplaatsen verwijderd, zoals holen, houtstapels, holle bomen, holen van mol en muis en andere gaten, drainagepijpen, takkenrillen, hooi- en strobalen, stapels steen en puin. Hierna wordt de vegetatie kort gehouden. De nieuwe verblijfplaatsen dienen drie maanden voor het ongeschikt maken aanwezig te zijn, per 1 juni 2024.

4.3. Nieuwe rust- en verblijfplaatsen

Voor elke soort dienen 2 nieuwe verblijfplaatsen te worden gerealiseerd. In totaal betreft dit dus 6 nieuwe verblijfplaatsen voor marterachtigen. Deze nieuwe verblijven dienen geplaatst te worden in beplanting die aanwezig is voor de werkzaamheden en behouden blijft. De verblijven dienen na de werkzaamheden te blijven staan. Dit zijn permanente voorzieningen. De alternatieve verblijven zijn voor 1 juni 2024 aangebracht.

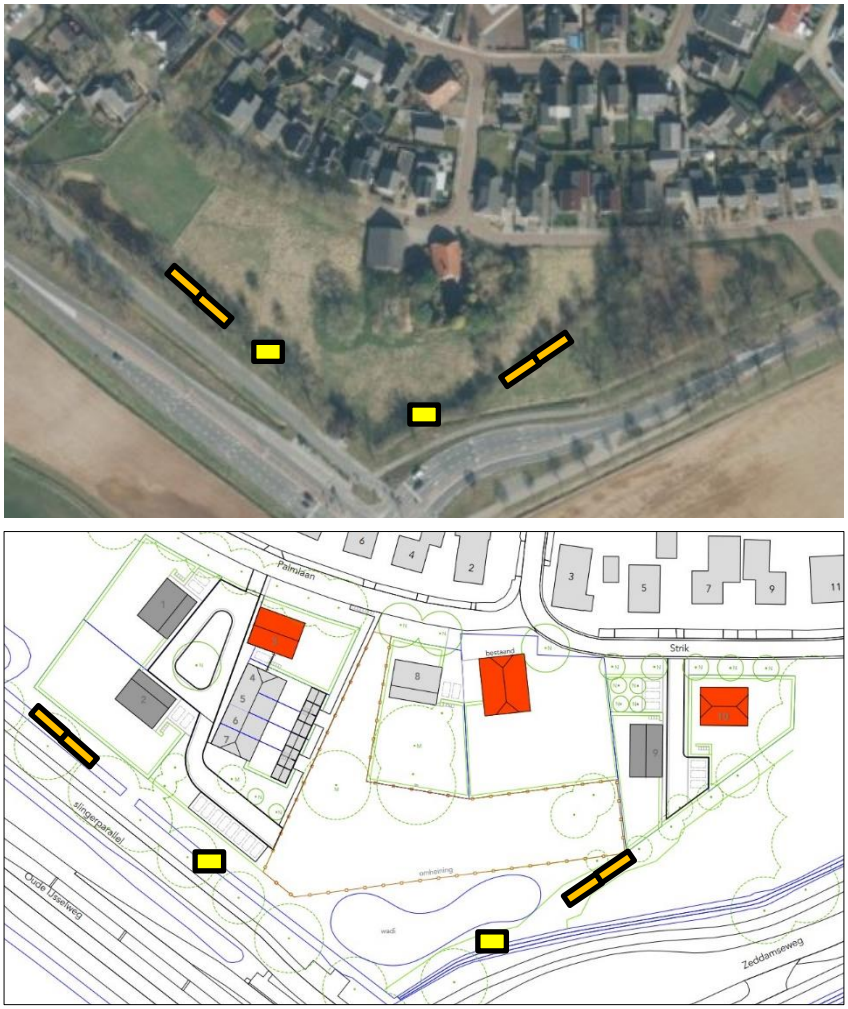
Er worden 4 marterhopen en 2 marternestkasten geplaatst. De methodes worden hieronder toegelicht.

Nestkast

Als nestkast wordt het type ZK EM 01 Egel- en marterkast van Vivara Pro toegepast. De plaatsing is in dicht begroeide vegetatie aan de buitenrand. Tijdens de werkzaamheden worden hekken om deze verblijven geplaatst, zo dat de marters kunnen passeren maar de verblijfplaats niet verstoord kan worden (minimaal 10 centimeter boven het maaiveld). De nestkast wordt jaarlijks gecontroleerd.

Marterhoop

Een marterhoop is een takkenril met een holte. De basis wordt gevormd door een standaard pallet. Onder deze pallet wordt dun materiaal zoals stro, takjes, riet, gras of droog blad aangebracht. Hier bovenop wordt een takhoutstapel aangebracht. Daarbovenop wordt de hoop voorzien van een laag riet of hooi. De takhoutstapel wordt jaarlijks aangevuld met hout en hooi zodat deze intact blijft. Eén stapel is minimaal 3 meter lang, 2 meter breed en 1 meter hoog (Bron: Bouwens, Handreiking kleine marters, 2017).

Afbeelding 3: Locatie van de marternestkasten (geel) en marterhopen (oranje) in de huidige (boven) en nieuwe (onder) situatie. De marternestkasten en -hopen zijn niet getekend op schaal.

5. Kerkuil

Soort	Aantal (st)	Tijdelijk	Permanent
Kerkuil	1	Direct permanent	4 kasten verspreid over het terrein

5.1. Fase van werkzaamheden

- Voor 15 juni 2024 plaatsen van 4 kerkuil nestkasten op het terrein;
- Kleine schuur ongeschikt maken in de periode 15 september– 15 oktober 2024.

5.2. Mitigatie

Voor de kerkuil gaat 1 nestlocatie verloren. Het is niet mogelijk om de verblijfplaatsen te realiseren in de nieuwe woningen, ze worden geplaatst in bomen. Om het mannetje en vrouwtje elke een aparte verblijfplaats aan te bieden worden er 4 kerkuil nestkasten geplaatst, met 2 kasten dicht bij elkaar. De kasten worden geplaatst op volwassen bomen op minimaal 2 meter hoogte. Plaatsing is met de invliegopening op het noord/oosten i.v.m. regeninslag. Het type UK KE 02 Nestkast kerkuil wordt toegepast. De kasten kunnen 1x per jaar worden schoongemaakt.

5.3. Ongeschikt maken

De kerkuil gebruikt zijn nest jaarrond, de meest kwetsbare periode is de voortplantingsperiode (Kennisdocument BIJ12, kerkuil). Uitgaande van de aanwezigheid van de kerkuil, steenuil, huismus en gewone dwergvleermuis in de kleine schuur dient met al deze soorten rekening gehouden te worden met het ongeschikt maken. Ongeschikt maken van de kleine schuur is voorzien in de periode 15 september – 15 oktober 2024. Voorafgaand dient door een ecoloog te worden gecontroleerd op aanwezigheid van de kerkuil en steenuil. Ongeschikt maken voor de kerkuil vindt plaats door licht tot de verblijfplaats door te laten dringen, door het lichten van de pannen.

De nieuwe verblijfplaatsen voor de kerkuil dienen drie maanden voor het ongeschikt maken aanwezig te zijn, per 15 juni 2024.

Afbeelding 4: Locatie van kerkuil nestkasten (gele ster) in de huidige situatie (boven) en de nieuwe situatie (onder).

6. Steenuil

Soort	Aantal (st)	Tijdelijk	Permanent
Steenuil	1	Direct permanent	2 kasten verspreid over het terrein

6.1. Fase van werkzaamheden

- Voor 15 juni 2024 plaatsen van 2 steenuil nestkasten verspreid over het terrein;
- Kleine schuur ongeschikt maken in de periode 15 september – 15 oktober 2024.

6.2. Mitigatie

Voor de steenuil gaat 1 nestlocatie verloren. Deze locatie wordt direct gemitigeerd door het plaatsen van 2 steenuil kasten verspreid over het terrein op volwassen bomen op minimaal 2 meter hoogte. Plaatsing is met de invliegopening op het noord/oosten i.v.m. regeninslag. Is geen geschikte boom aanwezig, dan wordt de kast geplaatst op een paal met een horizontale balk onder de kast zodat de jonge steenuilen over deze balk kunnen lopen. Deze balk steekt 1 meter voor de kast uit. De palen met balk worden in de beplantingsranden geplaats.

Geplaatst worden steenuil kasten met een zogenaamde marterbescherming. Toegepast wordt de steenuilenkast Stone. De kasten kunnen ook zelf worden gebouwd. De bouwtekening van de Stonekast is op www.steenuil.nl/nestkasten te downloaden.

6.3. Ongeschikt maken

De steenuil gebruikt zijn nest jaarrond, de meest kwetsbare periode is de voortplantingsperiode (Kennisdocument BIJ12, steenuil). Uitgaande van de aanwezigheid van de kerkuil, steenuil, huismus en gewone dwergvleermuis in de kleine schuur dient met al deze soorten rekening gehouden te worden met het ongeschikt maken. Ongeschikt maken van de kleine schuur is voorzien in de periode 15 september – 15 oktober 2024. Voorafgaand dient door een ecoloog te worden gecontroleerd op aanwezigheid van de kerkuil en steenuil. Ongeschikt maken voor de steenuil vindt plaats door licht tot de verblijfplaats door te laten dringen, door het lichten van de pannen.

De nieuwe verblijfplaatsen voor de steenuil dienen drie maanden voor het ongeschikt maken aanwezig te zijn, per 15 juni 2024.

Afbeelding 5: Locatie van steenuil nestkasten (oranje ster) in de huidige situatie (boven) en de nieuwe situatie (onder).

7. Huismus

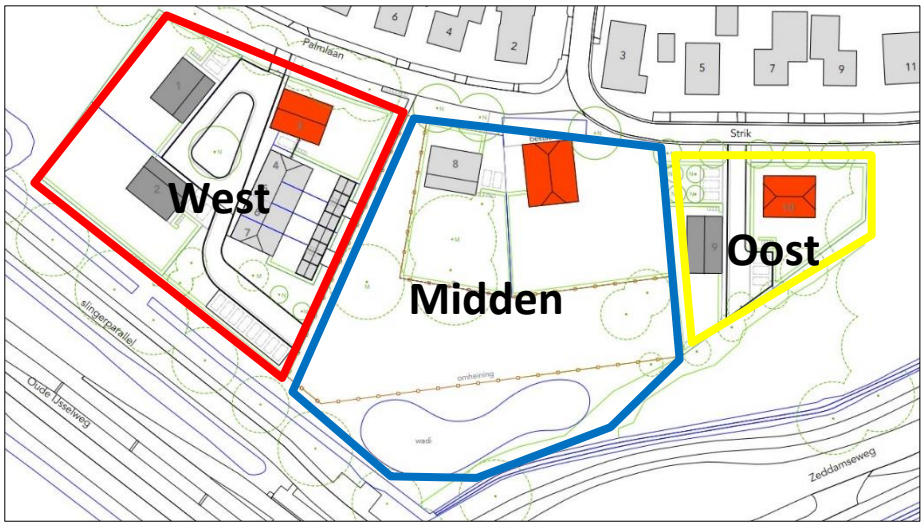
Soort	Aantal (st)	Tijdelijk	Permanent
Huismus	13	Direct permanent	Volledige dak nieuwe woningen toegankelijk maken

7.1. Fase van werkzaamheden

- Start bouw woningen oost en west (zie afbeelding 6) en realiseren permanente verblijven huismus voor 15 juni 2024;
- Ongeschikt maken kleine schuur in periode 15 september – 15 oktober 2024;
- Bouw woningen midden (zie afbeelding 6) en realiseren permanente verblijven huismus.

7.2. Mitigatie

Voor de huismus worden direct permanente verblijven gerealiseerd. Het dak van alle nieuwe woningen wordt over de volledige lengte toegankelijk gemaakt voor de huismus. Hiervoor wordt de vogelschroot op de 3e panlat geplaatst of er wordt volledig afgezien van vogelschroten indien de dakplaat van hard materiaal is. Er wordt gestart met de westelijke woningen (rood omlijnd in onderstaande afbeelding) en de oostelijke woningen (geel omlijnd). Uiterlijk 15 juni 2024 zijn de woningen in het rood omlijnde deel gerealiseerd en toegankelijk voor de huismus. Elke 2 meter aan dakgoot is hierdoor plek voor een broedpaar huismus. Hierdoor wordt voldaan aan de mitigatie verplichting. Daarna wordt van 15 september – 15 oktober 2024 de kleine schuur ongeschikt gemaakt (in blauw omlijnd vak). Tijdens de werkzaamheden in het blauw en geel omlijnde deel worden ook deze woningen geschikt gemaakt voor de huismus door het plaatsen van vogelschorten op de 3e panlat of hier van af te zien.

Afbeelding 6: Fasering woningen ten gunste van de huismus. Allereerst bouw aan het westelijke perceel (rood) en het oostelijke perceel (geel). West (rood) is geschikt gemaakt voor de huismus voor 15 juni 2024. De kleine schuur aanwezig het midden (blauw) wordt daarna ongeschikt gemaakt van 15 september – 15 oktober 2024. Alle woningen worden tijdens de werkzaamheden geschikt gemaakt voor de huismus.
Note: Mocht het niet lukken om de woningen te bouwen voor de sloop van de kleine schuur, dan moet er gewerkt worden met 26 tijdelijke kasten.

7.3. Ongeschikt maken

Uitgaande van de aanwezigheid van de kerkuil, steenuil, huismus en gewone dwergvleermuis in de kleine schuur dient met al deze soorten rekening gehouden te worden met het ongeschikt maken. Ongeschikt maken van de kleine schuur is voorzien in de periode 15 september – 15 oktober 2024. Ongeschikt maken voor de huismus vindt plaats middels het verwijderen van de dakpannen en gevelbeplanting.
Huismussen hebben een gewenningsperiode van 3 maanden. De permanente verblijven in de nieuwbouw huizen west (rood omlijnd) zijn gerealiseerd voor 15 juni 2024.

8. Gewone dwergvleermuis

Soort	Aantal (st)	Tijdelijk	Permanent
Gewone dwergvleermuis	8 paar/ zomerverblijven en 1 kraamverblijf voor gewone dwergvleermuis	32 kasten 4 kraamkasten	Spouw nieuwe woningen op 36 plaatsen geschikt maken voor de gewone dwergvleermuis (waarvan minimaal 4 kopgevels die functioneren als kraamverblijf)

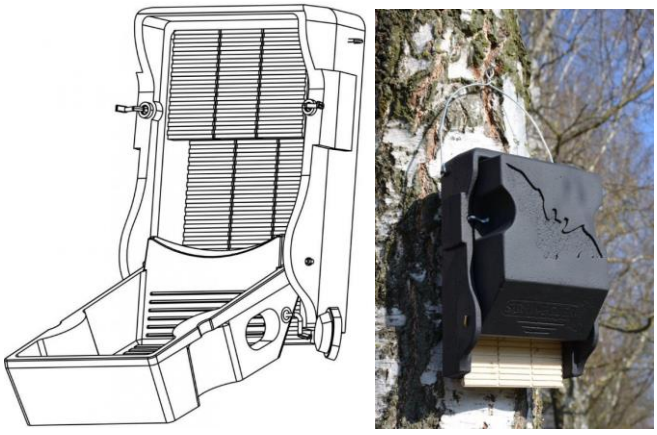
8.1. Fase van werkzaamheden

- Plaatsen van 32 tijdelijke paar- en zomerverblijven en 4 kraamkasten voor de gewone dwergvleermuis;
- Ongeschikt maken kleine schuur in periode 15 september – 15 oktober 2024;
- Ongeschikt maken grote schuur in periode 15 augustus – 15 oktober 2024;
- Start bouw woningen na ongeschikt maken en realiseren permanente verblijfplaatsen in de nieuwe woningen.

8.2. Tijdelijke mitigatie

Paar- en zomerverblijven

De 32 tijdelijke kasten worden opgehangen aan palen of bomen van minimaal 4 meter hoogte, met twee kasten aan tegenoverliggende zijde van deze paal/ boom. Het type 3FF van Schwegler wordt toegepast. Deze grote platte vleermuiskast combineert een spleetverblijf met grotere hangruimte. In de kast is wisseling tussen ruimten mogelijk. De kasten bieden voldoende plaats voor grote groepen vrouwtjes en kraamverblijven. De 3FF is zelfreinigend. Het ontwerp van de invlieggleuf vermijdt overmatig lichtinval en trek en maakt veilige toegang voor zwangere dieren mogelijk.

Afbeelding 7: SCHWEGLER vleermuiskast 3FF (bron: www.waveka.nl)

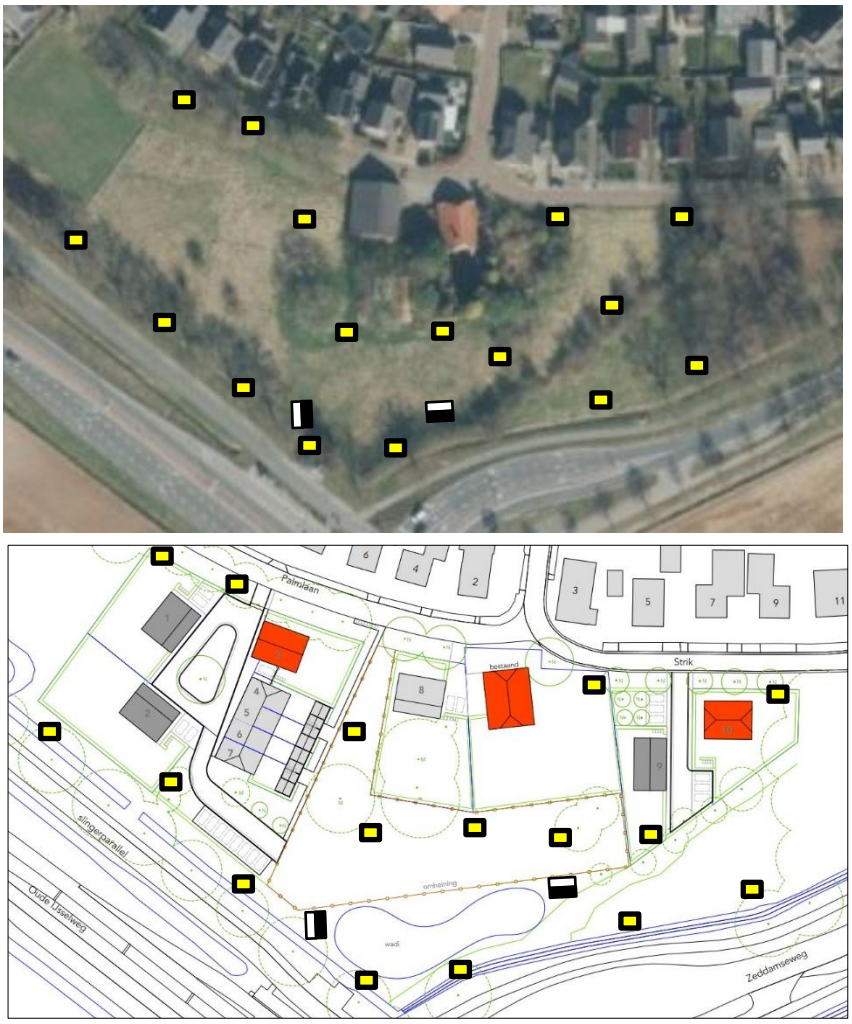
De kasten worden verspreid over het gebied geplaatst. Dit is noodzakelijk omdat vleermuizen in de paartijd territoriaal zijn. De kasten worden voor 1 maart geplaatst en zijn aanwezig op het moment dat de schuren ongeschikt worden gemaakt.

Kraamverblijven

De 4 tijdelijke kraamverblijven worden opgehangen aan palen van minimaal 3 meter hoogte, met twee kasten aan tegenoverliggende zijde van deze palen. Het type Schwegler kraamkast 1 FTH (wit) en 2 FTH (zwart) wordt toegepast. Deze kasten zijn door hun grootte geschikt als kraamverblijf. In deze kasten kunnen vrouwtjes met jongen wisselen tussen de vijf verbonden kamers. De kasten zijn zelf reinigend. Op elke paal wordt één witte en één zwarte kast toegepast, de kasten worden op verschillende windrichtingen geplaatst. Op deze manier worden klimatologisch verschillende omstandigheden gecreëerd.

Afbeelding 8: SCHWEGLER kraamkast 1 FTH (links) en 2 FTH (rechts) (bron www.waveka.nl).

Afbeelding 9: De posities van de tijdelijke verblijven. In geel de palen met op elk 2 zomer/ paarverblijven. In wit de kraamkasten 1 FTH (witte uitvoering) en in zwart de kraamkasten 2 FTH (zwarte uitvoering), elk met twee kasten aan weerszijden van de paal. De posities zijn weergegeven voor de huidige (boven) en nieuwe (onder) situatie. Let op! Tijdelijke verblijven op voldoende afstand plaatsen van de weg en lantaarnpalen.

8.3. Ongeschikt maken

Alle elementen waarachter vleermuizen kunnen wegkruipen worden ventilerend gemaakt. Dakpannen worden opgelicht, gevelbetimmering wordt deels handmatig verwijderd.
Constructieve delen die moeten blijven zitten maar waar wel openingen achter zitten, balkhout tegen muren e.d. worden met schuimrubber rug vullingen afgedicht waarbij elke 2 meter een opening aanwezig blijft. Op deze openingen komen exclusion flaps. Dit zijn kant en klare kunststof elementen of stukjes folie die voor /over een opening worden aangebracht. De eventueel aanwezig dieren kunnen er hierdoor wel uit maar niet meer in. Na minimaal vijf dagen wordt gecontroleerd of de vleermuizen het gebouw niet meer gebruiken.

Afbeelding 10: “Exclusion flap” in een met spouwborstels afgedichte kopgevel

Kleine schuur

Uitgaande van de aanwezigheid van de kerkuil, steenuil, huismus en gewone dwergvleermuis in de kleine schuur dient met al deze soorten rekening gehouden te worden met het ongeschikt maken. Ongeschikt maken van de kleine schuur is voorzien in de periode 15 september – 15 oktober. Voorafgaand dient door een ecoloog te worden gecontroleerd op aanwezigheid van de kerkuil en steenuil.

Grote schuur

In de grote schuur worden enkel vleermuizen verwacht. Deze kan daarom ongeschikt worden gemaakt in de periode 15 augustus – 15 oktober.

8.4. Permanente mitigatie

Om te compenseren voor de 8 unieke paar/ zomerverblijven en 1 kraamverblijf worden 32 permanente paar/ zomerverblijven en 4 kraamverblijven gerealiseerd. Deze verblijven worden geïntegreerd in de spouwmuur van de nieuwe woningen.

De luchtspouw tussen de buitenmuur en isolatielaag wordt minimaal 3 cm dik uitgevoerd. Tussen de buitenmuur en de isolatielaag wordt, strak op de isolatielaag, een fijn kunststof gaas aangebracht. Dit gaas fungeert als griplaag. Op elke woning, en op elke kopgevel wordt een vlak van 2 x 2 meter geschikt gemaakt voor de gewone dwergvleermuis. Per vlak worden halverwege het vlak twee openingen aangebracht met de hulp van open stootvoegen van 2 cm breed en 5 cm hoog. De invliegopeningen liggen rond de 3 meter hoogte. Aan de zijgevels is dit direct onder het dak, zo hoog mogelijk op de zijgevel. De luchtdichting die noodzakelijk is voor een energiezuinige woning wordt gerealiseerd achter de griplaag voor de vleermuizen, aan de binnenzijde.

Het gaas dat gebruik gaat worden als griplaag is:

- TOP7EVEN PP5230 kunststof gaas (25m/1m) of
- TOP7EVEN PE5016 kunststof gaas (25m/0.5m)
- https://www.topzeven.com/product/pp-gaas-5230-rol-25-x-1m/
- https://www.topzeven.com/product/pe-gaas-5016-rol-25-x-0-5m/

Dit type is vermeld in de: “MITIGATIECATALOGUS GEBOUWBEWONENDE SOORTEN
Leidraad natuur inclusief versterken, bouwen, renoveren en verduurzamen Centrum Veilig Wonen”

In onderstaande afbeelding zijn de locaties van deze maatregel weergegeven.

Afbeelding 11: Locaties permanente vleermuisverblijven in de spouwmuren met gripgaas. In rood 36 locaties (32 zomerverblijven + 4 kraamverblijven) die geschikt worden gemaakt voor de sloop van de schuren. De 12 kopse gevels zijn geschikt als kraamverblijf.

De kopse gevels zijn met deze methode ook geschikt als kraamverblijf, 12 kopse gevels kunnen dus functioneren als kraamverblijf. Voor de sloop van de schuren zijn 32 permanente zomer/ paarverblijven en 4 permanente kraamverblijven voor de gewone dwergvleermuis gerealiseerd.

9. Werkprotocol

9.1. Voor de start van de werkzaamheden

- Bunzing, wezel & steenmarter:
  - Direct realiseren van 4 marterhopen en 2 marternestkasten voor 1 juni 2024;
- Kerkuil:
  - Direct realiseren van 4 permanente kerkuil nestkasten in bomen/ palen voor 15 juni 2024;
- Steenuil:
  - Direct realiseren van 2 permanente steenuil nestkasten in bomen/ palen voor 15 juni 2024;
- Huismus:
  - Geschikt maken daken nieuwbouw woningen west voor de huismus door plaatsen vogelschroten op 3e panlat of volledig afzien van vogelschroten;
  - Bouw woningen west voor 15 juni 2024;
- Gewone dwergvleermuis:
  - Plaatsen van 32 tijdelijke zomer-/ kraamverblijven en 4 kraamkasten voor 15 februari 2024.

9.2. Ongeschikt maken

Erf

- Ongeschikt maken voor bunzing, wezel en steenmarter in de periode 1 september – 1 november 2024;
- Handmatig verwijderen begroeiing en potentiële rustplaatsen, daarna vegetatie kort houden;
- Vastleggen in logboek.

Kleine schuur

- Ongeschikt maken voor kerkuil, steenuil, huismus en gewone dwergvleermuis in de periode 15 september – 15 oktober 2024;
- Verwijderen dakpannen, gevelbeplanting en gevelbetimmering. Afdichten constructieve delen die moeten blijven zitten;
- Plaatsen exclusion flaps vleermuis;
- Controle effect na 5 dagen door ecoloog;
- Vastleggen in logboek

Grote schuur

- Ongeschikt maken voor de gewone dwergvleermuis in de periode 15 augustus – 15 oktober 2024;
- Verwijderen dakpannen en gevelbetimmering. Afdichten constructieve delen die moeten blijven zitten;
- Plaatsen exclusion flaps vleermuis;
- Controle effect na 5 dagen door ecoloog;
- Vastleggen in logboek.

9.3. Tijdens werkzaamheden

- Alle woningen geschikt maken voor de huismus door plaatsen vogelschoten op 3e panlat of af te zien van vogelschoten;
- Spouw op 36 plaatsen (voor 32 zomer-/paarverblijven en 4 kraamverblijven) geschikt maken voor de gewone dwergvleermuis;
- Behoud en bescherming alle verblijven (bunzing, wezel, steenmarter, kerkuil, steenuil, huismus en gewone dwergvleermuis).

9.4. Na uitvoering van de werkzaamheden

- Eventueel (deze mogen behouden blijven) verwijderen 36 tijdelijke kasten voor de gewone dwergvleermuis:
    - Ongeschikt maken 6 maanden na aanbrengen laatste permanente verblijf in periode 15 april – 15 mei ofwel 15 augustus – 15 oktober;
    - Verwijderen verblijven na controle door ecoloog;
- Behoud en bescherming alle verblijven (bunzing, wezel, steenmarter, kerkuil, steenuil, huismus en gewone dwergvleermuis).

9.5. Overig

- Geen verlichting bij de tijdelijke en permanente verblijven;
- Behalve de tijdelijke verblijven voor de gewone dwergvleermuis, blijven alle verblijven permanent behouden na de werkzaamheden;
- Begeleiding door ecologisch deskundige;
- Bijhouden logboek van de werkzaamheden.

10. Literatuurlijst

- Bouwens, S., 2017. Handreiking kleine marters in relatie tot soortbescherming. Rapport van de Zoogdiervereniging in opdracht van de provincie Noord-Brabant.
- Brochure Vleermuisvriendelijk bouwen, 2011;
- Bureau Waardenburg & Zoogdiervereniging, 2020. Primeur: Vleermuiskast op palen bewoond doorkraamgroep gewone dwergvleermuizen.
- Kennisdocument BIJ12 Gewone dwergvleermuis;
- Kennisdocument BIJ12 Huismus;
- Kennisdocument BIJ12 Kerkuil;
- Kennisdocument BIJ12 Steenuil;
- Mitigatiecatalogus gebouwbewonende soorten Arcadis, 2019;

- www.vivarapro.nl;
- www.kadastralekaart.com;
- www.waveka.nl;

11. Advies

11.1. Intrinsieke waarde

Alle levende dieren hebben een intrinsieke waarde. Worden dieren bij de sloop en nieuwbouw aangetroffen dan moeten deze dieren in veiligheid worden gebracht. Het moedwillig doden van dieren is niet toegestaan.
Ontstaan er onverwachte situaties met beschermde of strikt beschermde soorten dan zal direct contact gezocht worden met een ter zake deskundige om naar een oplossing te zoeken.

11.2. Invloed weer

Afhankelijk van de benodigde tijd om de werkzaamheden te voeren kunnen tijdelijke maatregelen meer dan 1 jaar aanwezig zijn. De overlap die in desbetreffende paragrafen wordt aangehouden moet in acht worden genomen.
Afhankelijk van het temperatuurverloop in het voorjaar kunnen de veilige perioden vervroegen of vertragen. Hierdoor kunnen projecten mogelijk eerder of later starten. De nachttemperatuur aan het begin van de avond dient voor vleermuizen rond de 10 ^{o}C te liggen. De vleermuizen moeten actief zijn om te kunnen reageren op veranderingen in de verblijven. Ook de broedperiode van de steenuil en kerkuil kan vervroegen en verlaten.

11.3. Broedvogels

Alle vogels zijn in het broedseizoen beschermd. Ook de veelvuldig voorkomende merel, houtduif, ekster roodborst kool-en pimpelmees. Geadviseerd wordt om tijdig voldoende maatregelen te nemen op de planlocatie om het bouwen van nesten tegen te gaan. Verhang dus tijdig eventuele nestkasten. Verwijder tijdig gevelgroen dat in de weg zit hang schriklinten, FireFly bakenkaarten of netten op, op locaties die risico's vormen.

11.4. Behoud tijdelijke vleermuisverblijven

Voor de werkzaamheden zijn 36 tijdelijke kasten voor de gewone dwergvleermuis geplaatst, waarvan 4 kraamverblijven. Tijdens de werkzaamheden worden permanente verblijven gerealiseerd in de spouw. Er kan gekozen worden voor het verwijderen van de tijdelijke kasten na de werkzaamheden. Er geld wel eerst een gewenningsperiode van 6 maanden van de nieuwe kasten voordat dit uitgevoerd mag worden. Er kan echter ook gekozen worden voor behoud van de tijdelijke kasten. Op deze manier blijven extra verblijfplaatsen voor vleermuizen aanwezig. De toegepaste kasten zijn hiervoor geschikt. Er wordt dan wel geadviseerd om de kasten zoveel mogelijk te plaatsen op bomen, duurzame houten palen of stalen palen.

De vleermuizen geven geen enkele vorm van overlast en dragen bij aan een gezond leefmilieu doordat zij zeer veel insecten wegvangen. Behoud van de tijdelijke verblijfplaatsen draagt wezenlijk bij aan de instandhouding van deze bijzondere dieren